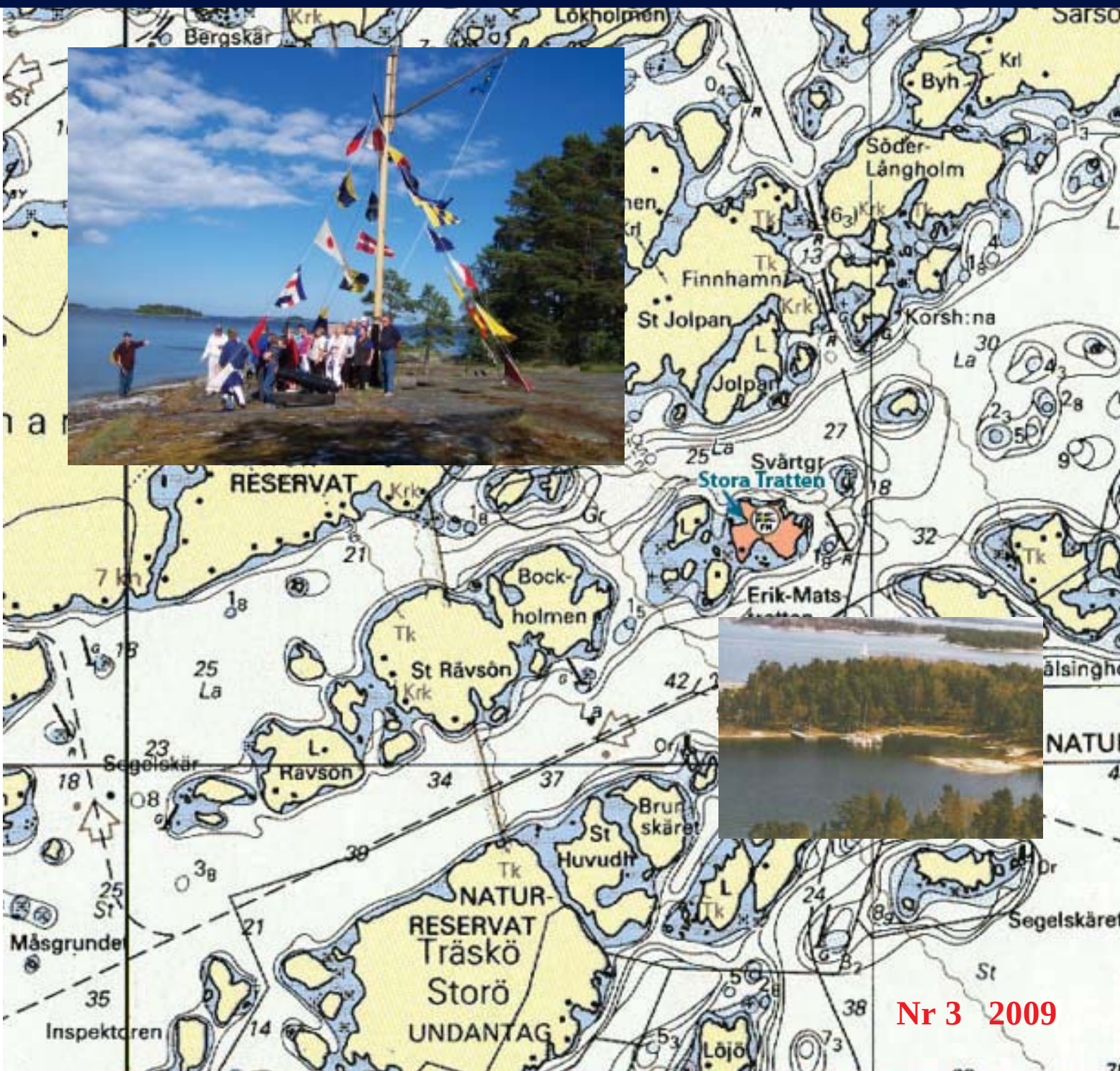

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 3 2009

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 3 Sept 2009

Årgång 75

ISSN 0015-4431

Förbundets Høge Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF
Rikshedersordförande:
ANDERS GRENSTAD
MARININSPEKTÖR

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - epost: omelin@telia.com
Tel 0455-23964
Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage
Tel 0455-48218
Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Axel Abrahamsons Tryckeri, Karlskrona

ANNONSER: Kontakta kansliet

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm
Tel: 08-678 09 08
Öppet tisdagar 09-16
Internet: www.flottansman.se
Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

POSTGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4
Stora Tratten 35 61 09-9

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund
Tel: 08-571 448 510

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg
Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:
Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell
Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 08-449 31 58
lennart.bresell@telia.com

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)
PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26
Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledaren 3
Nordiskt Miltärt Kamratföreningsmöte 4-5

Eric Nordevall II sjösatt 6-7
Sanningen om Vasa sökes 9

Insatsen i Somalia 11
Boknytt 12-14
Om Kungsholmsfort 15
Karlskrona radio 100 år 16-17

Kungsleden 100 år 18-19

Konungens trotjänare 20-23
Riksårsmötet 2009 26-27
Lokalföreningarna 30-36
Sjösättning av Singaporeubåt 37

Omslagsbild:

*StoraTratten, Flottans Mäns sommarparadis.
På sjökortet markerat med rött.*

Nummer 4 2009 utkommer i dec. Manusstopp den 15 nov

Ny inriktning för Försvarsmakten

Så har vi fått ett nytt Försvarsbeslut! Mitt i den svenska högsommaren, närmare bestämt den 16 juni, beslutade Riksdagen, hur det svenska försvaret skall utvecklas, organiseras och vilket mål det skall ha, från den 1 januari 2010 och framöver.

Försvarsbeslutet har ju föregåtts av en ganska livlig debatt, där de politiska blocken i någon mening har bytt sida; klassiskt borgerliga ställningstaganden har blivit angelägna frågor för oppositionen. Många debattörer har vädrat sina åsikter i media och de frågor, som varit mest frekventa, är det nationella försvaret, värnpliktsfrågan och i viss mån antalets betydelse.

Flottans Män har ju tidigare efterlyst en fokusering på det nationella försvaret, där alla förband primärt skall vara inriktade på försvar av Sverige. Vidare har vi pläderat för ett vidmakthållande av värnpliktsystemet och för ett större antal fartyg.

Vad blev då beslutet i de för oss viktiga frågorna?

Inledningsvis kan vi konstatera, att det nya målet för det militära försvaret fr.o.m. 2010 skall vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet. Detta ska ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig, samt
- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

Målsättningen betonar vikten av internationellt samarbete, men att försvaret av Sverige prioriteras. Säkerhet ska byggas gemensamt för de nordiska länderna och EU. Ett långtgående nordiskt samarbete bör utvecklas, men Sverige ska fortfarande ha rätten att bestämma över sin operativa förmåga. Det är en bra målsättning, som väl harmonierar med Flottans Mäns uppfattning.

Den operativa inriktning, som beskrivs i Försvarsbeslutet, indikerar, att hänsyn har tagits till den i viss mening förändrade omvärldsbilden och de framförda synpunkterna om ett förbättrat nationellt försvar. Uppdelningen mellan en nationell insatsorganisation och en utlandsstyrka upphör och alla förband skall kunna genomföra väpnad strid för att försvara Sverige här eller på annan plats. Alla ska kunna tjänstgöra både i Sverige och utomlands. Hela insatsorganisationen om cirka 50 000 personer ska kunna användas inom en vecka efter beslut om höjd beredskap. Det innebär, att Sverige får fler förband, som snabbare kan användas i Sverige och sättas in i internationella fredsfrämjande operationer. Alla insatsförband ska ha samma förmåga till insats, i och utanför Sverige.

Beträffande värnpliktsfrågan anger försvarsbeslutet,

att personalförsörjningen moderniseras, så att frivillighet i stället för värnplikt utgör grunden för bemanningen av insatsorganisationen. Den grundläggande soldatutbildningen ska vara frivillig. Totalförsvarspikten ska tillämpas, när försvarsberedskapen så kräver.

Försvarsbeslutet framhåller vidare, att i ett försvar, som är användbart och tillgängligt, behöver endast en begränsad mängd soldater tjänstgöra kontinuerligt i arméstridskrafterna, varför huvuddelen av dessa kan vara kontraktsanställda. Marin- och flygstridskrafterna utgörs däremot i huvudsak av stående förband med anställda soldater, sjömän och officerare.

Marinstridskrafterna ska primärt utveckla förmågan att verka i vårt närområde, genom att skydda svenska intressen till havs. Marinstridskrafterna ska också kunna delta i lämpliga marina insatser tillsammans med andra länder i och utanför närområdet. Det är prioriterat att verifiera och påbörja operativ verksamhet med korvett av Visbyklass samt att vidmakthålla undervattensförmågan.

Vad beträffar antalet fartyg anger försvarsbeslutet sju korvetter varav fem av Visby-klass samt nuvarande antal operativa ubåtar.

Sammanfattningsvis ger Försvarsbeslutet flera signaler om en förändring till det bättre, men alltså innehåller den beslutade inriktningen, enligt min mening, felaktiga vägval i värnpliktsfrågan och avseende antalet fartyg. Den begränsade volymen torde också medföra begränsningar i möjligheten att genomföra en tillräcklig höjning av den operativa förmågan och en tillämpning av pliktlagen i full omfattning.

Dessutom har Regeringen skrivit in en förbehållsklausul; Försvarsbeslutets inriktning är, att den beslutade organisationen skall vara intagen 2014 men med förbehållet, att den föreslagna utvecklingen mot ett mer tillgängligt försvar bara kan ske i den takt, som ekonomin medger. Regeringen förbehåller sig därför rätten att komma med tilläggsdirektiv, om den ekonomiska situationen så kräver. Detta innebär, att det fortfarande råder stor osäkerhet om, när och i vilken omfattning det fattade beslutet kommer att genomföras! Flottans Män kommer, med stort intresse, att följa Försvarsmaktens utveckling mot ett, för att använda försvarsbeslutets formulering, modernt och användbart försvar.

Johan Brålund

Hellyckat nordiskt Militärt Kamratföreningsmöte

I dagarna fyra var cirka 250 deltagare från militära kamratföreningar i Danmark, Finland, Norge och Sverige samlade, när Marinbasen, F 17 och Helikopterflottiljen stod som värdar för det trettioandra Nordiska militära Kamratföreningsmötet.

För Karlskronas del var det fyrtio år sedan sist, för 1969 var ungefär lika många på plats i örlogsstaden för samma evenemang. En finsk militärmästare, Arto Pekkala, var den ende deltagaren 2009, som var med för fyrtio år sedan.

Temat för årets möte var Vatten, Världsarv och Vänskap. En arbetsgrupp ledd av överstelöjtnant Peter Glimvall, svarade för arrangemangen, som blev hellyckade.

De fyra dagarna, som mötet varade, hade var sitt tema – Karlskronas dag, Försvarmaktens dag, Världsarvsdagen samt På återseende.

Nedanstående omfattande bildreportage ger innehållet under dagarna i ett nötskal. Tyvärr finns inga bilder från besöket i Kallinge.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

*KA 2-oktetten underhöll vid två tillfällen i Trolle matsal.
Foto Lars Svanström*

Rolf Svensson och Hans Pettersson Flottans Män Karlskrona vid Marinmuseum

Deltagarna uppställda på Trolle för invigning

Marinbaschefen Ola Truedsson förrättar invigningen under överinseende av bl.a. Christer Olofsson, ordförande SMKR

Trumpetare ur Marinens Musikkår blåser fantfart-rumpeter i Marcia Carolus rex

Ordförande Flottans Mäns Riksförbund Johan Forslund tillsammans med danske delegationsledaren och ordföranden i Marineforeningen, Jens Ole Løje Jensen, på residensets balkong

Korum. Längst fram marinbaschefen Ola Truedsson

Bengt Belfrage, internationellt känd hornist, spelar i valthorn i en egen specialkomposition

Blekingedelegatioinen. Från vänster Rolf Svensson och Hans Pettersson, Flottans Män Karlskrona, Benny Hellström och Allan Lindgren från F 17 Kamratförening. Göran Kockum och Kent Alritzson från KA 2 Kamratförening samt Bo-Inge Andersson, Flottans Män Karlskrona. Gustav Karlsson saknas på bilden.

Den svenska truppen på marsch mot Stortorget

**Yrkes- & Fritids
båtkurser**

Fartygsbefäl klass VIII - Maskinbefäl klass VIII
Förarintyg - Kustskepparintyg - Manöverintyg
Fler kurser hittar du på vår hemsida

www.sjosportskolan.se

**AB
GOTENIUS
VARV**

TELEFON 031 - 23 52 00, Telefax 031 - 22 79 79
Email info@gotenius.se,
Hemsida www.gotenius.se

RESERVDELAR & TILLBEHÖR

Mer än 55000 delar i lager!

MARINSHOPEN
www.marinshopen.se

Butik Grossistvägen 1-5 Älvsjö Tel/Postorder 08-642 93 00

**FULLSERVICEVARVET
MITT I SKÄRGÅRDEN**

Vi är specialister på trä, men servar och reparerar de flesta motorer och båtar, även aluminium. Reservdelar på lager till Yanmar och Volvo Penta.

ERIKSSONS BÅTTBYGGERI
& BÅTTBYGGARSKOLA AB
BOX 15, 130 25 INGMARSÖ
08-542 461 36, batSERVICE@swipnet.se

UTSIKTEN
Konstruktioner AB

**Brygg-el
och belysning**

Tel. 0302-452 25 www.fautsikten.se

Eric Nordevall II sjösatt

På själva nationaldagen sjösattes hjulångaren Eric Nordevall II vid Forsvik nära Karlsborg. Hon bogserades vidare till Motala, där ångmaskin och ångpanna monterades, innan det bar åter till Forsvik och fortsatt arbete inför premiärturen någon gång 2010.

Så här stod det på Eric Nordevalls hemsida efter utflykten till Motala:

Nu är Hjulångaren tillbaka i Forsvik efter sin utflykt till Motala. Resan över Vättern har möjliggjorts av vädrets gudar och assisterande fartyg Den fantastiska ångpannan "KLAURA" och den märkliga atmosfäriska balansångmaskinen har lastats ombord och skall så småningom förenas för att tillsammans med de två stora skovelhjulen driva Eric Nordevall II. Tre historiska repliker ska bli en samverkande enhet. Många entusiastiska medarbetare i Karlskrona, Motala och Forsvik har visat, vad gammalt hantverk fortfarande kan åstadkomma. Ett stort antal intressenter, sponsorer och leverantörer har också varit nödvändiga förutsättningar för projektets genomförande.

Mycket återstår dock för att Hjulångaren ska kunna tas i drift. Överbyggnad, inredning, utrustning, provkörning är några av de kompletteringar som erfordras. Dessa arbeten har redan påbörjats och ska fullföljas, innan Hjulångaren kan gå för egen maskin nästa sommar.

Vår tidskrift har i tidigare reportage berättat, hur ångpannan vuxit fram inne på Karlskronavarvet med hjälp av ett antal frivilliga pannbyggare.

Hjulångaren Eric Nordevall II

Ångpannan invigd

Så var den då klar. Efter 4 år och cirka 5 500 nitar invigdes den 29 maj kl 1600 Ångpannan, som ska installeras på hjulångaren Eric Nordevall II. Ceremonin ägde rum inne på Karlskronavarvet, där Varvshistoriska föreningen med hjälp av EU-medel, arbetskraft från Länsarbetsnämnden men framför allt ett gäng frivilliga f.d. "pillemausare", tillverkat pannan.

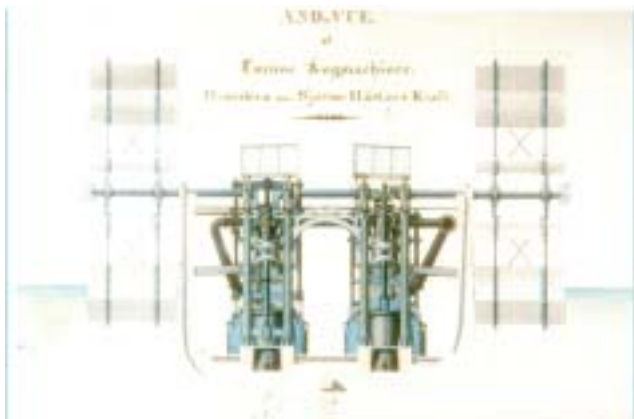
Eric Nordevall II är en replik på hjulångaren Eric Nordevall, som byggdes 1836 och 20 år senare sjönk i Vättern, där hon i dag ligger välbevarad på 45 meters djup.

Fartyget byggs på Forsviks varv vid Göta kanal vid Karlsborg i Västergötland. Fartyget sjösätts på Nationaldagen den 6 juni. Ångmaskinen har tillverkats i Motala.

Vid ett varvsforum för 4 år sedan berättade personal från projektet, att man sökt i hela Europa efter någon, som kunde tillverka och nita en replik av ångpannan. Det var då, som Hans Hedman, ordförande i Varvshistoriska föreningen stack fram hakan och anmälde: "Det klarar vi". Hans har flera gånger sagt, att om han vetat, vad som väntade, hade han kanske inte stuckit ut hakan. Men projektet lyckades trots vissa svårigheter och nu står pannan klar att levereras till Motala, där den ska installeras.

Ordföranden i Varvshistoriska föreningen Hans Hedman invigningstalar. Foto: Olle Melin

Originalteckning av Eric Nordevalls maskin

Eric Nordevall II sjösätts i Forsvik på nationaldagen 2009. Foto: Forsviks varv

Pannan väger vattenfylld cirka 20 ton och den eldas med ved eller kol.

Projektledare har varit BIM Magnevall med Bosse Lindahl som biträdande.

Vid ceremonin döptes pannan till "Klaura" och en av de frivilliga, Åke Åkesson, drog vinstlotten och fick nöjet att förklara pannan för invigd.

En kommentar från samtliga inblandade var, att det är otroligt, att man med de metoder och verktyg, som disponerades i början av 1800-talet, kunde åstadkomma en panna av den dimension, det här är frågan om.

Och prestationen av gruppen är inte mindre, eftersom det enda underlag man hade var tre förenklade reklamskisser från Motala verkstad och ett antal undervattensfotografier från vraket.

Olle Melin

Ångpannan på plats ombord..

Foto:Forsviks varv

Gamla "pillemausare" som frivilligt ställt upp och fullföljt projektet. Från vänster Åke Åkesson, Jan Pettersson, Janne Karlsson, Sonny Andersson och Ingemar Midlöv.

Foto: Olle Melin

Fantastisk Titanicutställning på Djurgården

I Båthall 1 på gamla Galärvarvet i Stockholm öppnades en utställning den 29 maj, som fortsätter till den 1 november. Den handlar om ett av våra mest mytfulla skepp i historien och dess undergång, *Titanic*.

Utställningen är en del i Sjöhistoriska museets verksamhet och till utställningen hör en mycket bra utställningskatalog, som författats av Claes-Göran Wetterholm, en av världens främsta experter på *Titanic* och som gett ut några böcker om fartyget och dess öden.

Utställningen är en av de bästa jag sett och är mycket pedagogiskt upplagd, där man kan följa fartyget från be-

slutet om byggandet till undergången i Nordatlanten en vinterdag 1912. Man följer händelseförloppet genom en egen mobil bandspelare och kan stanna upp och reflektera, när helst man vill.

Det för mig mest intressanta var alla de människoöden, som beskrivs i text, bilder och föremål på ett mycket bra sätt. Men det finns också så mycket annat i denna utställning, som är värt en begrundan.

Och signifikativt nog ligger Galärkyrkogården inte långt ifrån med minnesplatser över nutidens största fartygskatastrof *Estonia*, över regalskeppet *Vasa*, som sjönk för snart 400 år sedan och i någon mindre skala, men ändå så fruktansvärt, minnet av nedskjutningen av DC 3:an 1952.

Museets chef, Hans-Lennart Ohlsson, citerar i förordet till utställningsboken inskriptionen på Vasagraven:

Kort blev kryssen, lång för dem som seglade in i evigheten.

Detta gäller också för dem, som omkom vid *Titanics* undergång.

Olle Melin

Båthall 1

Estoniamonumentet

Foto: Olle Melin

Monumentet över DC 3 an

Pressklipp

Saxat ur Svenska Dagbladet den 10 augusti 2009

Fartyg tros kapat

Fartyget *Artic Sea*, som misstänks ha blivit kapat på Östersjön mellan Öland och Gotland och sedan försvunnit, var lastat med timmer för över 1,3 miljoner euro – omkring 13 miljoner kronor, rapporterar TT.

Varorna tillhör skogsbolaget Stora Enso, uppger den finska tidningen Helsingin Sanomat i går enligt den finländska nyhetsbyrån FNB. Stora Enso vet inte, vart lasten tagit vägen. Ryska myndigheter har börjat söka fartyget.

Kanske behöver vi våra korvetter hemma i Östersjön ?

Sanningen om Vasa sökes

För första gången får vi nu reda på, hur Vasa faktiskt var byggd. Vasamuseets gästforskare, Kroum Batchvarov, har påbörjat ett gigantiskt mätarbete för att få ut såväl mått som vikt på samtliga Vasas dolda spant, det vill säga de timmer i skeppets invändiga stomme mot vilka plankor och bordläggning fästs för att ge dessa form och styrka. Förenklat kan man säga, att det är spanten, som håller ihop Vasa och att de därför är de mest bärande för konstruktionen.

Kroum Batchvarov är marinarkeolog från Bulgarien och utbildad vid amerikanska Texas A&M. Han är också den främste i världen med specialisering på uppmätning av spant och timmer just på 1600-talskrigsskepp. Batchvarov arbetar nu med att kartlägga och mäta upp hela den konstruktion, som inte syns, men som utgör själva det bärande skelettet i Vasa. Hans resultat blir mycket värdefulla för Vasamuseets forskare.

- Vi kommer att få en tydligare och mer sammansatt bild av skeppets konstruktion och därmed bättre förstå, hur man byggde fartyg under 1600-talet. Batchvarovs beräkningar kommer också att vara till stor hjälp, för hur vi bäst ska stötta upp Vasa i framtiden. Eventuellt kommer vi sätta en ny stödvägga runt skeppet, men det kan finnas andra lösningar, säger Vasaenhetens chef, Magnus Olofsson.

Vasas konstruktion är också ett omdebatterat ämne i hela världen, eftersom många försöker hitta förklaringen till, varför hon sjönk 1628 på sin jungfruseglats. Det finns en mängd teorier och tankar, men ännu finns inget definitivt svar. Ingen vet säkert, vilken den utlösande faktorn var och förmodligen var det en kombination av flera orsaker. Vad vi vet är, att Vasa byggdes enligt den tidens beprövade holländska förlagor inom skeppsbyggeri. Kroum Batchvarov menar därför, att det inte finns något, som tyder på, att hon var varken felkonstruerad eller feldimensionerad. Det stora problemet, menar han, var barlasten, alltså de 120 ton gråstenar, som placerats längst ner i skeppet för att ge skeppet stabilitet.

- Barlasten var förmodligen inte tillräcklig, men framför allt var den inte fastsurrad. När skeppet krängde flyttades ton av stenar och katastrofen var ett faktum. Enligt min mening tyder ingenting på, att konstruktionen i sig var fel på Vasa. Instabiliteten berodde dock till viss del också på kungens begäran att placera 24-pundiga kanoner både på undre och övre batteridäck. Det vanliga var, att man placerade lättare kanoner på det övre batteridäcket. Det märks, att den krigssugne svenske kungen ville dra på ordentligt!, säger Kroum Batchvarov

Underlag från Vasamuseet

Med hjälp av trästickor mäts Vasas invändiga stomme och bärande konstruktion nu för första gången upp.
Foto: Johan Bergling

Kroum Batchvarov är marinarkeolog och den främste i världen med specialisering på uppmätning av spant och timmer just på 1600-talskrigsskepp. Hans resultat kommer vara till stor nytta då museets forskare nu vill förstå hur de bäst ska stötta upp Vasa i framtiden. Planer finns att placera en ny stödvägga runt skeppet.
Foto: Johan Bergling

När? var? vem?

Redaktionen fick ett brev från Håkan Henricson, f.d. torpedhantverkare på HMS Svärdfisken 1954-55 och medlem i Karlstadsavdelningen Flottans Män.. Han skickade med en ett stort antal negativ, som han någon gång på 60-talet köpt på aktion. De flesta, kanske alla, är tagna under beredskapstiden.

I detta nummer publicerar vi ett urval och hoppas att det finns läsare, som kan ge upplysning om var bilderna kan vara tagna eller annat, som kan vara intressant. Vi hoppas att ni hör av er, om ni känner till något om bilderna.

Det finns bl.a. bilder från en begravning, som vi inte kunnat sätta in i något sammanhang.

Andra halvlek för ME01

Tidig morgon i Adenviken

Efter 10 dagars välförtjänt ledighet hemma i Sverige återvände personalen i ME01 till fartygen och Adenviken i slutet av juli

Foto: Combat Camera/Försvarmakten

Den svenska insatsen med korvetterna *Stockholm*, *Malmö* och stödfartyget *Trossö* håller på till den 15 september, men en stor nytta har man redan gjort. En av de mest konkreta är de tre eskorterna av nödhjälp till de svältande i Somalia. I skrivande stund (början av augusti) har 15 000 ton mat förts in i lidandes och kaosets Somalia. Dessa eskorter är en förutsättning för, att skepparna på fartygen, som transporterar åt World Food Programmet, ska våga åta sig jobbet, som de svältande är beroende av.

En annan konkret och uppmärksam insats är tillfångatagandet av de sju misstänkta pirater, som HMS *Malmö* gjorde. Under en pågående kapning av ett handelsfartyg fanns *Malmö* i närheten och kunde göra en

snabb insats. De misstänkta är nu förda till Kenya och inväntar rättegång. Till dessa insatser kan läggas många dygns rutinmässig patrullering på plats i Adenviken.

Tredje sjöstridsflottiljen planerar nu för fullt för nästa insats, som kommer att ske med HMS *Carlskrona* under våren 2010. Hon kommer att fungera som OPV, Ocean Patrol Vessel, men även fungera som ledningsfartyg för hela EU-insatsen.

Jimmie Adamsson

Mat på väg in till Somalia

Skeppsbåten närmar sig ett fartyg

De misstänkta piraterna tas ombord

D-dagen

Antony Beevor är en av vår tids ledande militärhistoriska författare. Han har ett förflutet som brittisk officer, innan han började skriva på heltid.. Han har tidigare publicerat bl.a. *Stalingrad*, *Berlin – slutstriden* och *Spanska inbördeskriget*. Hans böcker är utgivna i 29 länder och har gått ut i miljonupplagor.

De, som deltog i den väldiga militäroperationen, landstigningen i Normandie, skulle aldrig glömma morgonen den 6 juni 1944. I gryningen kantades horisontlinjen utanför den franska kusten av flera tusen fartyg av olika storlek. Det var den största invasionsflottan någonsin.

Från tidigare förbisedda och bortglömda källor berättar författaren, hur hänsynslöst slaget om Normandie verkligen var. I flera fall kan striderna jämföras med grymheterna på östfronten.

Om landstigningen fram till befrielsen skriver Beevor i sin bok D-dagen på ett mycket fängslande sätt. Ett utmärkt bildmaterial höjer ytterligare bokens värde.

ISBN 978-91-85873-60-9 och utges av Historiska Media. Boken finns i alla svenska boklädor.

Flying Clipper. Loggbok

S/Y Flying Clipper var ett klassiskt segelfartyg. Hon byggdes 1929 på samma varv i Skottland, där 60 år tidigare *Cutty Sark* byggdes och fick då namnet *Sunbeam II*. Hon köptes av Rydbergiska stiftelsen efter Andra världskriget som skolfartyg och fortsatte på 1950-talet denna verksamhet i Clipper Line i Malmö, nu med namnet *Flying Clipper*.

Sommaren 1959 fick hon uppdraget att segla passagerare i Medelhavet. Däcksbesättningen rekryterades från Sjövärmaskåren och bland dessa fanns Gunnar Stenström och Staffan Wettre, båda sedermera läkare.

Under resan skrev Gunnar och Staffan dagbok/loggbok, fotograferade, filmade och tecknade. Nu är båda pensionärer och då togs de gamla anteckningarna fram och det blev en mycket spännande bok av det hela. Det är många spännande upplevelser, som två tonårspojkar fick vara med om.

De raka texterna, de många bilderna m.m. gör, att läsaren hemma nästan upplever resan till och i Medelhavet som självupplevd.

Boken har ISBN: 978-91-978084-0-8 och kan beställas hos Wettre förlag, Fyrmästaregatan 16i, 451 41 UDDEVALLA, emailshop@wettre-forlag.se, telefon 0522-12481

Från Hogland till Svensksund

Detta är en bok om drabbningarna till sjöss under Gustav III:s ryska krig 1788-1790. Författare är Magnus Ullman, advokat i Stockholm och han har tidigare gett ut ett flertal böcker på eget förlag i många olika ämnen.

Boken beskriver inte endast de välkända slagen vid Hogland, Svensksund och Viborg, utan ger oss också en bakgrund till kriget och en utförlig beskrivning av då utnyttjad strategi och taktik. För detta senare står Christer Hägg, som också bidragit med ett antal bilder.

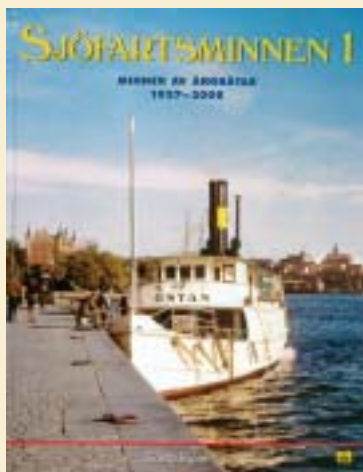
I övrigt är boken synnerligen rikt illustrerad, framför allt med marinmålningar.

En mycket läsvärd bok

ISBN 978-91-633-4321-6, Magnus Ullmans förlag. Boken är utgiven i samarbete med Svenskt Militärhistoriskt bibliotek

Galärdockan på Sveaborg efter Elias Martin. Ur boken *Från Hogland till Svensksund*

Sjöfartsminnen 1

Trafik-Nostalgiska Förlaget i Stockholm är en flitig utgivare av böcker med just nostalgiskt innehåll. Det handlar om båtar, spårvägar, bilar, Stockholmsmotiv m.m.

Gösta Björe har sitt första ångbåtsminne som fyraåring 1937 och minnena fram till 2008 har blivit en bok, *Sjöfartsminnen. Minnen av ångbåtar 1937-2008*.

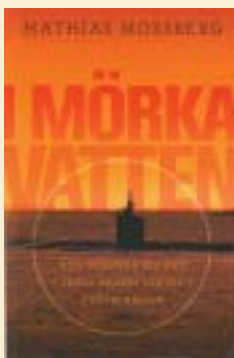
Detta är en personligt präglad bok, som också vittnar om en stor kännedom om alla de vita ångbåtar, som i mer än 150 år trafikerat Mälaren och Stockholms skärgård. I dag finns endast ett fåtal båtar kvar av dessa vackra vita skärgårdsbåtar.

Boken gör självklart inte anspråk på att

vara en heltäckande historik, utan få ses vara en entusiasts minnen och erfarenheter.

Det bästa med boken är de många foton av gamla ångbåtar, som finns på vart och varannat uppslag.

Boken ges ut av Trafik-Nostalgiska Förlaget, www.tnf.se

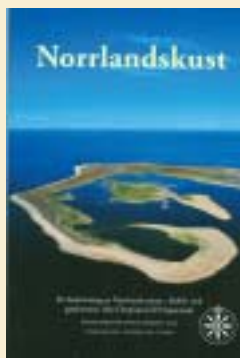

I mörka vatten

Mathias Mossberg är författare till boken *I mörka vatten*, som har underrubriken *Hur svenska folket fördes bakom ljuset i ubåtsfrågan*.

Böcker och artiklar om ubåtskränkningarna på 1980-talet tycks aldrig ta slut. I här förevarande bok försöker författaren leda i bevis, att om kränkningar förkom, så kom dessa från NATO-länder, främst USA.

Han underkänner ubåtskommissioner och experter och hänvisar till andra källor. Vad som är rätt och vad som är fel i detta sammanhang, får vi kanske aldrig veta, men boken är utan tvekan spännande och intressant, när man nu på detta sätt får händelserna beskrivna ur ett annat perspektiv.

Norrandskust

Denna bok är en beskrivning av vår Norrandskust med natur- klubb- och gästhamnar från Öregrund till Haparanda. Boken är Svenska kryssarklubbens årsskrift för 2009.

De olika avsnitten hänvisar till aktuellt sjökort, som också finns i förstord form. Men det, som jag tycker, är det bästa med boken, är alla de utmärkta foton som finns, många som flygfoto.

Självlklart finns också noggranna farledsbeskrivningar samt tips om förnödenheter och sevärdheter. Boken kan lika väl läsas av nöjesseglare som av dem, som sitter hemma i fåtöljen och seglar.

ISBN 978-91-86548-84-1 och är utgiven för Svenska Kryssarklubben på Bildalidé förlag, epost kundtjanst@bildaforlag.se

Ratans hamn med båk och lotsutkik. Ur boken Norrandskust. Ratans hamn är aktuell i samband med 200-årsminnet av svensk-ryska kriget

På grund - förlust

Upphovet till denna bok är två mäns hågkomster från barndomen. Båda är uppvuxna på Landsort och präglade av livet på ön och av sjön. Björn Öberg, lots i fjortonde generationen på Landsort och bosatt på ön och Folke Sjögren, vars far var fyrmästare på Landsort och Måsknuv. Boken handlar om sådant, som utspelat sig på öarna och på sjön i skärgårdsområdet kring Landsort

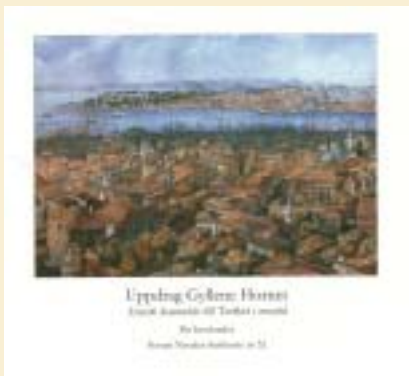
Boken beskriver lite om lotsorganisationen, om lotsplatserna och de bebodda öarna i området och sist men inte minst dramatik och noggrann historik kring 30 haverier i området åren 1845 till 1965. Slutligen finns en dagbok mellan åren 1490 till 1967 omfattande totalt 1169 olyckor, alltifrån triviala händelser till större olyckor med förlust av både människoliv och fartyg.

Folke Sjögren har svarat för, att boken är synnerligen rikt och vackert illustrerad och Maria Lundin har svarat för många utmärkta foton, kartor m.m.

En mycket läsvärd bok, som man gärna återkommer till då och då.

ISBN 978-91-85385-26-3 och utgiven i Forum navales skriftserie som nr 30.

Bokpresentatör Olle Melin

Uppdrag Gyllene Hornet

När korvetterna *Gävle* och *Sundsvall* för några år sedan deltog i Libanonuppdraget, ansågs detta vara det första svenska uppdraget av denna karaktär. Detta uppdrag har därefter fortsatt med Somaliaaktionen, som ännu pågår.

Men dessa uppdrag var inte de första. Redan 1877 sände Sverige med kort varsel den då nya ångkanonbåten *Blenda* till turkiska vatten, där fartyget skulle säkra sina medborgares intressen genom en aktiv diplomati.

Pensionerade kommandören Per Insulaner har skrivit en bok om expeditionen, *Uppdrag Gyllene Hornet*. Uppdraget varade över ett år och boken beskriver resan till

Medelhavet, uppdraget där nere och inte minst miljön ombord, vid en tid man gick för både segel och ånga samt var i avsaknad av alla de hjälpmedel, som i dag är en självklarhet ombord på alla fartyg.

En mycket läsvärd bok har blivit resultatet, som präglas av författarens detaljkonstigheter och välskrivna text. Ett bra bildmaterial förhöjer bokens värde.

Per Insulaner har tidigare skrivit egna böcker och varit medförfattare i många böcker, alla med anknytning till flottan..

ISBN 978-91-975942-3-7, Axel Abrahamsons förlag, Karlskrona. Forum navales skriftserie nr 32.

Flottans Män har i tidigare nummer gjort kortreferat av två böcker, skrivna av tidigare överstelöjtnanten vid kustartilleriet, Björn Sandström. Böckerna är synnerligen läsvärda och utspelar sig i en miljö, som för de flesta människor med anknytning till marinen är välkända. Vi har låtit tidigare översten av 1. graden Lars Hansson göra en mer fullständig recension av böckerna. Lars Hansson är bland annat känd från ubåtsjakterna i Stockholms skärgård under sin tid som chef för Stockholms kustartilleriförsvär.

Red.

En thrillerförfattare som man vill läsa mera av

En recension av Lars Hansson

”Sten Bergman anlände i god tid till restaurang Grenadjären på Östermalm. Innan han gick in hade han gått ett varv runt kvarteret för att försäkra sig om att han inte var förföljd. Allt verkade emellertid lugnt och han gick därför in och slog sig ned vid ett bord längst in i lokalen.

Trots att klockan inte var mer än strax efter elva på förmiddagen, lyckades han efter viss övertalning beställa in och få sig serverat ett glas starköl. Han tog en klunk och slog upp Expressen. På mittuppslaget läste han om den senaste ubåtsincidenten som ägt rum vid Hävringe utanför Oxelösund. Ubåtskyddsstyrkan hade i 48 timmar jagat skuggorna av det man förmodade var en främmande ubåt. I vanlig ordning hade man misslyckats...”

Nej, det är inte vår kände forskningsresande Sten Bergman, som Björn Sandström avser med det namnet, men väl en av våra mest beryktade spioner, Stig Bergling, som försetts med den pseudonymen i boken *Operation Amasis* (Tre Böcker Förlag AB 2008, ISBN: 978 91 7029 638 3). Den visar sig vara en spännande agentroman, utspelad på västkusten i kustartillerimiljö under det kalla

krigets slutskede med rötter i det tyska överfallet på Norge under det andra världskriget.

Huvudpersoner i den boken är överstelöjtnanten i kustartilleriet Ted Sundgren, med omisskännliga drag av författaren själv och hans vän kriminalkommissarien Erik Plogfält på SÄPO, som recensenten inte känner från verkligheten, men som kanske kan ha sin förebild i Olof Frånstedt

från samma organisation, som hade mycket att göra med spionen Bergling under dennes tid på Säpo. *Operation Amasis* utvecklar sig till en thriller, en fiktiv berättelse på historisk grund, fylld av allt man kan önska av spänning, våld och ond bråd död.

Uppmuntrad av framgången återkommer nu Björn Sandström med en berättelse i nutid, *Dårarnas Paradis* (Tre Böcker Förlag AB 2009, ISBN: 978 91 7029 659 8). Den här gången är handlingen förlagd till ostkusten, närmare bestämt Sandhamn och Oxelösund och land- och havsområdena där omkring. Men mycket händer också i Moskva:

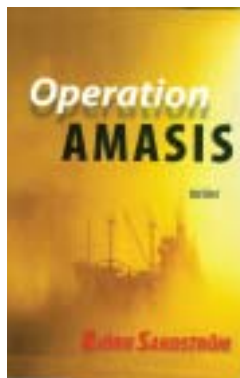
”Väl framme vid huset låste hon upp och gled in i vestibulen. Ingen tycktes följa efter henne. Lättad gick hon fram till hissen, öppnade hissdörren och steg in. Hon tryckte på knappen till fjärde våningen och den gamla hissen började röra sig uppåt. Hon passerade våningsplanen ett efter ett och var så småningom uppe.

Han väntade på henne utanför hissdörren. Han var klädd i en svart regnrock och hade hatten nerdragen i pannan. I handen höll han en ljuddämpad pistol som pekade rakt mot henne. Hon flämtade förskräckt till men hann inte reagera innan han slet upp dörren och sköt henne med två skott, ett rakt i hjärtat, ett i huvudet. Hon segnade död ner på hissgolvet. En blodpöl bredde ut sig under henne.”

Det handlar om ett av den nya tidens största och farligaste tvisteämnen, nämligen energin. Våra vänner Ted Sundgren och Erik Plogfält är åter i centrum bland GRU-agenter med spetznasutbildning och andra intrigerande ryssar. Svenskar med för den delen, alltifrån ministrar och statssekreterare till mc-gäng med samhällsomstörtande idéer. Sten Bergman är inte med längre, honom lyckades Sandström bokstavligen skrämja livet ur i den förra boken.

Björn Sandström berättar effektivt och målade, ungefär som Stieg Larsson och Jan Guillou utan annan närmare jämförelse. Som väl något framgår av citatet ovan, väjer han inte heller den här gången för starka effekter som våld och död och lyckas till och med väcka liv i det nedlagda kustartilleribatteriet i Oxelösund, Femörefortet, innan den lede fienden tvingas avstå från sina lömska planer. Dagens geopolitiska situation, där Ryssland gång på gång utnyttjar gas- och oljeleveranser för sina långsiktiga ekonomiska och politiska intressen, gör bokens tema mycket aktuellt och bör mana till eftertanke i det dåarnas paradiset, där vi så ofta gömmer huvudet i sanden och bara drömmer om den bästa av världar.

Recensenten är pensionerad överste av 1 graden i kustartilleriet och ledamot av Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Flygbild över Kungsholmen.
Foto Peter Nilsson

Båthamnen. Foto Olle Melin

Ska Försvarsmakten lämna Kungsholmsfort

Överbefälhavaren har i sina direktiv till Marinbasen angett, att den militära verksamheten vid Kungsholmsfort utanför Karlskrona efter 330 år skall vara avvecklad med utgången av den 31 december 2010.

Därmed förpassas världens i dag oavbrutet längst bemannade fort till historieböckerna, vad gäller den militära verksamheten.

Till de små Båkholmarna väster om Tjurkö kom i april 1680 de första soldaterna för att påbörja arbetet med den befästning, som Erik Dahlberg ritat för försvar av huvudinloppet till Karlskrona. Den huggna stenen kom från raserade befästningar i Helsingborg och Kristianstad, kalk och kalksten kom från Öland och Gotland samt granspiror till bjälklag m.m. från Gotland. Kanoner hämtades i Vaxholm och på Dalarö.

Den från början femhörninga bastionen, som stod färdig i mitten av 1700-talet förändrades i slutet av samma århundrade till ett slutet system om 13 linjer. De stora ombyggnadsarbetena på 1870-talet med anledning av artilleriets utveckling gav fortet sitt nuvarande utseende med 9 linjer.

Som mest hade fortet en bestyckning av 400 kanoner,

vilket framgår av en bestyckningsplan från 1795. Efter ombyggnaderna på 1870-talet hade fortet 18 batterier om sammanlagt 54 pjäser.

Under Andra världskriget fanns i beredskap 4 batterier om 13 pjäser igång. Idag finns endast salutkanoner på fortet.

Fortet bemannades från början med olika enheter ur flottan, periodvis förstärkta med armésoldater. År 1902 tog det nyuppsatta kustartilleriet befälet över fortet och behöll detta till KA 2 nedläggning den 31 oktober 2000. Flottan återtog fortet och har sedan dess bedrivit utbildning i bastjänst härute.

Den förste kända kommandanten var chef 1697-1699 och hette Christoffer Grubbe och den nuvarande och 78:e är Peter Glimvall, som tillträdde 2008. Han kan bli den sista militära kommandanten.

Kungsholmen är en av de viktigaste enheterna i Världssarvsstaden Karlskrona och om ÖB beslut blir verklighet, kommer med all säkerhet Statens fastighetsverk att överta ansvaret för ön. Detta blir en rejäl utmaning.

Men sista ordet är inte sagt. Olika intressenter försöker nu att via den politiska vägen få ÖB beslut ändrat.

Olle Melin

Karlskrona Radio 100 år

I år är det 100 år sedan kustradiostationen Karlskrona Radio togs i bruk. Detta firades med en enkel ceremoni på Lindholmen inom örlogshamnen på den plats, där den ursprungliga stationen en gång var placerad.

Från Lindholmen flyttade stationen till Nötholmen utanför Nätraby och därifrån till Torskors. Efter en kort sejour i örlogshamnen och Modellsalsbyggnaden kom man åter till Torskors., där Marinens radio ännu i dag huserar.

Telegrafiverksamheten har sedan några år upphört, men radiokommunikationer erfordras alltjämt för att kunna leda förband och för att samverka med förband, såväl egna som samverkande utländska.

Länge fanns också en radiostation på Kungsholmen, placerad i mötet mellan Linjerna I och IX.

Olle Melin

Geert Willendrup på Danmarks 101-åriga kustradioveteran OXA, numera Søværnets museum for trådløs telegrafi, överräcker en gåva till Marinens Radio genom dess chef, örlogskapten Niclas Lyngstam. Foto: Torbjörn Dalnäs

En av de första morseapparaterna i Sverige

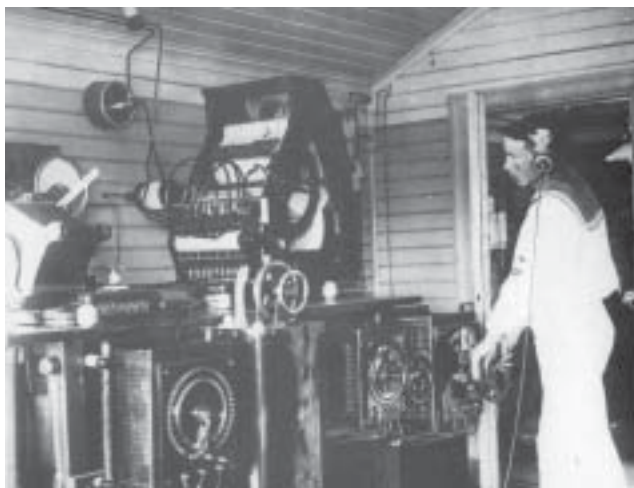
Marinbaschefen överste Ola Truedsson inviger minnesplatta om Karlskrona Radio på dess ursprungliga plats på Lindholmen. Foto: Torbjörn Dalnäs

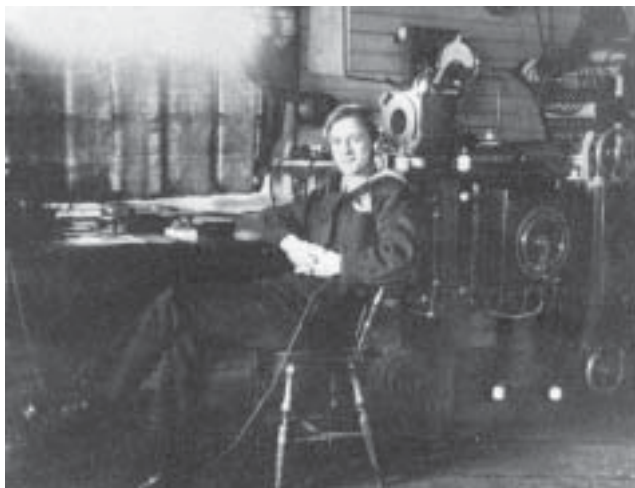
Stationen på Lindholmen. Observera Inventarietnummer 2. Fyrkanten och bakom denna byggnad Wasaskjul

Stationen på Nötholmen

Interiör från Karlskrona Gniststation 1917. Telegrafisten heter Gunnar Ljungkrantz

Karlskrona Gniststation (SSA) 1914. Vakhavande gnistman 2. klass sjöman, 5. matroskompaniet nr 27 Kindlund

Ola Truedsson ny chef för Amf 1

Det blev inte 4 år, som var planerat för Ola Truedsson som chef för Marinbasen i Karlskrona, utan endast 1 år och 9 månader. Den 1 oktober i år tillträder han som chef för Amf 1 på Berga.

Så här skrev Ola på Marinbasens interna nät efter beslutet.

Bästa medarbetare!

Livet blir inte alltid som man tänkt sig och inte arbetet heller. När jag började på Marinbasen den 17 december 2007, hade jag fått ett förordnande, som sträckte sig fyra år, d.v.s. fram till årsskiftet 2011/2012. Detta var också helt i enlighet med Försvarens inriktning om, att militära chefer på olika nivåer skall få längre tid i respektive befattning, en inriktning som jag bejakar till 100%. Det är bra för både individen och verksamheten. Med detta som grund valde vi att bryta upp från Stockholm och flytta tillbaka till Karlskrona.

Som ni säkert anar av den här korta inledningen, så gäller inte detta längre, utan jag kommer den första oktober byta befattning och tillträda som chef för Amfibieregementet.

I den process, som föregick detta, har min inriktning varit att få stanna hela perioden, som mitt förordnande innebar. Vi trivs fantastiskt bra i Karlskrona och jobbet som Marinbaschef är otroligt stimulerande och bra på alla sätt, men vi, som valt att arbeta på den här nivån i Försvarens makten, kan inte alltid styra hur framtiden ser ut och så är det i mitt fall. De diskussioner jag haft med C PROD och C PROD För-

band har slutligen mynnat ut i, att jag lämnar Marinbasen i höst.

Ny Marinbaschef blir med all säkerhet kommandören Jan Thörnqvist, som idag är chef för 4. sjöstridsflottiljen. Jag tror att det kommer bli riktigt bra, för Janne är en person med bred erfarenhet, förmåga att lyssna och att sätta sig in i olika ärenden, samtidigt som han är en handlingskraftig person.

Det känns naturligtvis mycket tråkigt att lämna Marinbasen och Karlskrona efter så här kort tid, men samtidigt är det mycket hedrande och utmanande att få bli chef Amfibieregementet och garnisonschef på Berga.

Men det är ett bra tag till den första oktober och livet går vidare. Atalanta, Baltops och andra viktiga verksamheter kräver vårt fulla engagemang så det är bara att köra på.

Vi hörs

Ola Truedsson
Marinbaschef

Kungsleden 100 år

En del av konstnären Johan Falkmans tavla, som beskriver hamnens och färjeledens utveckling

Tågfärjan Drottning Victoria

Pansarskeppet Oscar II

Sommaren 1909 invigdes tågfärjeleden mellan Trelleborg och Sassnitz med pompa och ståt. Redan på måndagskvällen 5 juli anlände det kungliga tåget till banhallen på Trelleborg Nedre (i dag Trelleborg C). Det berättades, att det kungliga sällskapet banade väg genom folkmassorna till pansarskeppet *Oscar II*, som redan låg förtöjd i hamnen. När kungen blev ombord, på fartyget, hälsades han med leverop av folkmassorna och detta följdes sedan av en salut på 21 kanonskott från de övriga örlogsfartygen på reddan.

Tidigt på morgonen därpå avgick så *Oscar II* mot Sassnitz eskorterad av pansarskeppen *Manligheten*, *Tapperheten* och torpedkryssaren *Claes Uggle*. I Sassnitz väntade den tyske kejsaren Wilhelm II ombord på kryssaren *Hohenzollern* och de båda monarkerna gjorde artighetsvisiter hos varandra. Därefter åt man en stadig frukost. Efter detta följde så invigningsceremoni och halv tre på eftermiddagen avseglade de nya tågfärjorna *Drottning Victoria* och *Deutschland* mot Trelleborg för invigningsceremoni i Trelleborgs hamn.

Vid 19-tiden kom den nybyggda tågfärjan *Drottning Victoria* in genom hamninloppet tätt följd av den nybyggda tågfärjan *Deutschland*. Efter invigningen i Trelleborg åkte sedan kungligheterna vidare med tåg mot Malmö, där kejsaren gick ombord på *Hohenzollern*.

Den 7 juli startade därmed den reguljära trafiken med tågfärjor till Sassnitz. Statens Järnvägar satt in sin nybyggda *Kung Gustaf V* och Deutsche Reichsbahn sin nybyggda *Preussen*. Det kom sedan att följas av åtskilliga fartyg och i dag trafikeras leden av svenska Scandlines, vilket är ett bolag in Stena-sfären. Leden trafikeras tillsammans med tyska Scandlines, som är ett bolag med internationella ägare.

"Kungsleden-100 år" hette jubileumsdagarna 3 - 6 juli i Trelleborg. Den gamla Centralstationen fick tjänstgöra som serveringshall och utanför hade en utomhusscen rig-

gats upp. Grupper som EMD, Juke Boys, Alcazar samt Date uppträdde. Dessa uppträdande riktades mot den yngre publiken och många äldre hade säkerligen hellre sett att något mer tidstypiskt uppträde hade fått äga rum. Nåja någon kritik mot arrangörerna är här inte menat.

De äldre fartygs- och färjeintresserade fick sin beskärda del av firandet och de kunde beskåda en fin utställning i Garvargården, som visade, hur rangeringen av järnvägsvagnar ombord på färjorna gick till. Utställarna hade lagt mycket stor möda på att beskriva färjeledens tillkomst och utveckling. De intresserade kunde, förutom modelljärnväg med färjor och bangård, även beskåda foton och dokument. Ett stort tack för detta arbete måste riktas till Per Grönlund, Stig-Lennart Olsson m.fl. Fler har säkert också varit involverade i detta stora arbete.

Förutom utställningen i Garvargården hade också Sjöfartsmuseet

en specialutställning om Kungsleden och hamnens utveckling. Tyvärr är Sjöfartsmuseet endast öppet lördagar 1000-1400 samt söndagar 1300-1600. Det går dock att beställa visning för bl.a. grupper på andra tider. Ett besök på detta fina museum rekommenderas.

För den vykortsintresserade fanns en stor utställning på gamla vykort från fartygen på Kungsleden i Malmrossalen, Hamngatan 9. Såväl fartyg som livet ombord beskrevs utförligt i bilder.

För den färjeintresserade måste också nämnas att matsalen från den numera skrotade *Drottning Victoria* finns monterad i Trelleborgs Konferenscenter, som ligger i anslutning till Trelleborgs Gummifabrik. Gå gärna dit och se denna mycket vackra matsal.

I samband med 100-årsfirandet av Kungsleden avtäcktes också två stora målningar, som på ett fantasiskt sätt beskriver Kungsledens och

hamnens utveckling under 100 år. Dessa målningar hänger på väggen innanför ingången i incheckningsterminalen för färjerederierna, Hamngatan 9. Ett besök här är ett måste för den sjöfartsintresserade. Konstnär är trelleborgaren Johan Falkman. Givetvis har även han sjöfartsanknytning, via sin far och farfar, som båda var lotsar i Trelleborg.

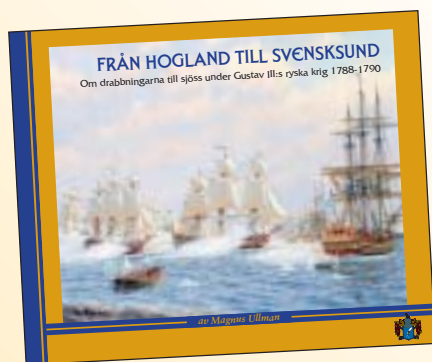
Det finns en hel del litteratur som ingående beskriver fartyg och händelser genom åren beträffande Kungsleden. Föreningen Gamla Trelleborg har i samband med 100-års jubileumet givit ut boken "Kungsleden Trelleborg-Sassnitz 100 år". De som är intresserade av denna fina bok kan kontakta Flottans Mäns i Trelleborgs kansli, telefon 0410-42950. Det gäller dock att skynda på eftersom upplagan säkert är begränsad.

Åke Jönsson

Sjöfästningen Sveaborgs fall 1808

förräderi eller krigslist

Läs om Sveaborgs dramatiska historia 1747-1992 med tonvikt på händelserna vintern och våren 1808 då den ointagliga fästningen kapitulerade. Läs också om skärgårdskriget mellan svenskar och ryssar i den finska skärgården och om hur ryssarna vid fästningens kapitulation fick den finska eskadern av Arméns flotta. Boken är rikt illustrerad med oljemålningar av bl.a. Jakob och Christer Hägg och Håkan Sjöström. Pris 385 kr

Från Hogland till Svensksund

Om drabbningarna till sjöss under Gustav III:s ryska krig 1788-1790

Kung Gustav III var en mycket annorlunda kung jämfört med sina företrädare. Framförallt kom kungen att förknippas med kultur och vitterhet. Svenska Akademien, Vitterhetsakademien, Operan och de första stadgarna för Konstakademien är några exempel på detta.

Men här får vi följa kungen på ett av de mest äventyrliga krigståg som Sverige någonsin deltagit i och som dessutom i huvudsak fördes till sjöss. Ett rikt bildmaterial i form av oljemålningar av främst Louis Jean Desprez, Johan Titrich Schoultz, Jacob Hägg, Augustin Ehrensverd och Christer Hägg presenteras i boken. Pris: 385:-

Du kan beställa böckerna direkt på fax 08-599 290 01, telefon 08-599 290 28
eller e-mail: magnus.ullman@lmlaw.se www.magnusullman.com

BOKFÖRLAGET MAGNUS ULLMAN

I år är det 200 år sedan Sverige förlorade Finland till dåvarande Ryssland. Detta skedde efter kriget 1808-1809 och en av deltagarna var kaptenen Peter Lillja, som ligger begravd på Algotstrums kyrkogård på Öland. Besöket där fick Rolf Ahlin att skriva följande historia.

Peter Lillja. Oljemålning av Per Kraft d.y. Sjöhistoriska museet, Stockholm

och ett porträtt. Ett liknande fanns tidigare även i Norra Möckleby kyrka, som var hans födelseort. Troligen är det samma porträtt, som idag finns i Sjöhistoriska museet.

Peter Lillja bär på två tapprhetsmedaljer, en av silver som han erhöill 1790, när fästningen Rågersvik och staden Baltesport intogs och en i guld, som han fick 1808 vid den blodiga antringen av skärgårdsfregatten *Styrbjörn*.

Peter Lillja inlämnade 1832 en meritförteckning. Den omfattar 46 tjänsteår och förvaras i Krigsarkivet. Förteckningen är avfattad i kronologisk ordning och upptar årtal med uppgifter om tjänstgöring och händelser.

För samtiden låg dessa nära i tid och var säkerligen allmänna samtalsämnen. Dessutom var en stor del av det äldre fartygsbeståndet ännu intakt och tronade på många minnen.

Tillväxande yngling

Peter Lillja är en typisk representant för de långvägare, som uppnådde kompaniofficersskiktet. Han föddes den 27 september 1766 i en båtsmansfamilj bosatt i Norra Möckleby socken på Öland.

Lillja var 15 år, då han den 1 mars 1782 blev antagen som

Batterideck på ett linjeskepp 1790. Peter Lillja deltog i ett flertal sjödrabbningar. Marinmuseum, Karlskrona

Konungens trotjänare

På kyrkogården vid Algotstrums kyrka på Öland, inte långt från brofästet, ligger kaptenen vid Kongl Flottan Peter Lillja begravd. Han dog 1835. Inne i kyrkan förvaras hans sjöofficerssabel

tillväxande yngling vid överste Stares kompani. Sådana piltar till ett antal av fyra eller fem fick antas på kompanierna i vakanta löner vid Flottans värvade volontärregementen i Karlskrona. Dessa piltar räknades som underofficersaspiranter och genomgick en praktisk utbildning med teoretiska inslag, ej att förväxla med skeppsgosseinstitutionen. Det är troligt, att gossarna lärt sig läsa och skriva, innan de antogs. Detta krävdes nämligen för antagning till skeppsgosse från 1775.

Peter Lillja lämnar mycket knapphändiga uppgifter om sin skolning i flottan. Den får utläsas på annat sätt. Förmodligen genomgick han en militär grundutbildning, innan han två månader senare började i tackelkammaren på örlogsvarvet.

Efter fyra års utbildning ansågs han färdig och flyttades över till kofferdikarlarna. Dessa var värvade från handels- och fiskeflottan. Det är från denna tid han räknar sina tjänsteår. Från 1788 kommenderades Lillja till fregatten *Gripen*, som var en ombyggd tvådäcksfregatt (f.d. linjeskeppet *Södermanland*). Där var han förman i förmasten och bevistade sjöslaget vid Hogland 1788.

Artilleriunderofficer

Samma år transporterades Lillja till fregatten *Hector* (tagen från ryssarna) som extra arklimästare. Hans fortsatta karriär inom artilleriet krävde examen från artilleriskola. Denna genomgicks vid okänd tidpunkt, kanske som kofferdikarl.

Under en 20-årsperiod tjänstgjorde Lillja som arklimästare, konstapel och uppbördskonstapel (högsta befattningen som artilleriunderofficer) på 12 olika fartyg. Han bevistade åtta sjöslag och erhöill tapprhetsmedalj i silver, instiftad av Gustav III just för underofficer. Lillja hade gjort flera konvojeringsresor över Nordsjön och i Medel-

Galjonsbild tillhörande linjeskeppet Fäderneslandet. Marinmuseum, Karlskrona

havet samt två resor till Sankt Barthélemy i Västindien.

År 1800 var Lillja uppbördskonstapel på fregatten *Ulla Fersen*, som förlorade bataljen mot den engelska fregatten *Dryaden*. Detta resulterade i åtta månaders fångenskap på Irland och i England.

Vägen till officer

Den 22, 23 och 24 mars 1802 genomgick Peter Lillja officersexamen. Den teoretiska utbildningen hade han inhämtat i artilleri- och styrmansskolorna och möjligen också på privat väg, den praktiska under en 20-årsperiod från tackelkammaren till uppbördskonstapel.

Strax därefter konstituerades han till flaggjunkare vid flottan. För att bli flaggjunkare krävdes fullständig officersexamen och graden tilldelades dem, som väntade på sin officersbefordran. Graden jämfördes med Kungl flaggunderofficer med samma uniform och gradbeteckning, men med särskild tjänsteställning. Han tillträdde därefter som uppbördskonstapel på fregatten *Jarramas*.

Peter Lillja befordrades till underlöjtnant 1805. Graden hade ersatt fänriksgarden, som slopades 1803. Den 22 februari 1808 bröt kriget mot Ryssland ut. Flottan koncentrerades till Finska viken och Lillja placerades på linjeskeppet *Fäderneslandet*.

Linjeskeppet *Fäderneslandet*

På Marinmuseum finns galjonsbilden till skeppet *Fäderneslandet*. Den symboliserar Moder Svea och är huggen av amiralitetsbildhuggare Johan Törnström. Skeppet tillhör den serie om tio linjeskepp, som byggdes av skeppsbyggmästare Fredrik Henrik af Chapman på örlogssvarvet i Karlskrona. Alla tio är likadana och har samma dimensioner och ett displacement på 2000 ton.

Prototypen är linjeskeppet *Kronprins Gustav Adolf*. Hon står på Marinmuseum som modell i skala 1:16. *Fäderneslandet* sjösattes 1783 med en längd av 46,6 meter, bredd 13,6 meter och ett djupgående på 5,8 meter. Skeppet var bestyckat med 26 st 36-pundare (17,8 cm), 8 st 24-pundare (15,5 cm) och 8 st 6-pundare (9,8 cm), inalles 62 pjäser, som var normen.

Till stormastens knopp var det 50 meter. Segelytan beräknades till 2000 kvadratmeter, som i gynnsam vind gav en fart av åtta knop.

Bemannning

Bemanningen upptog 567 man. I krigstid överskreds den ofta med förstärkningspersonal. Fartygschefen var överstelöjtnant. Därtill kom två kaptener, två löjtnanter, två underlöjtnanter samt tre arméofficerare. Till officerskategorin räknades också proviantförvaltaren och de fyra civila fältskärerna.

Underofficerarnas gradbeteckningar var anpassade till olika yrkesgrenar. En överstyrman jämte fem lägre styrmän svarade för navigeringen, medan överskepparen, tre underskeppare och sex högbåtsmän svarade för det egentliga sjömansarbetet i riggen och på däck. Inom artilleriet fanns nio arklämstare och fyra konstaplar.

Dessutom tillkom fyra arméunderofficerare, inventarie-timmerman, profoss och skrivare. Som regel fanns en skeppspräst ombord.

I manskapsstyrkan ingick 70 volontärer, som var värvade, främst för artilleriet, en del som förmän. Korpraler infördes först på 1820-talet. Dessutom fanns 20 värvade kofferdikarlar. Deras plats var i riggen, ofta som förmän och vid styrning. Från båtsmanshållet kom 250 båtsmän. Vidare fanns 30 skeppsgossar från skeppsgosseinstitutionen och sådana, som var förhyrda för viss tid.

Till detta kom 110 soldater, 16 kockar och olika hantverkare samt 20 drängar. Det krävdes, att omkring 25 % av sjöfolket var befaret för att klara arbetet till våders och reparationer i riggen under strid.

Bakgrund

Redan den 8 maj 1808 hade den blågula korsflaggan halats för sista gången på Sveaborg, Nordens Gibraltar, och fanan med den ryska örnen gått i topp. Detta förräderi var ett dråpslag mot försvaret av Finland.

I kapitulationsvillkoren ingick också överlämnandet av den finska skärgårdsflottan, som låg inom befästningssområdet, inte mindre än 110 enheter och 700 båtsmän.

Gruppering

I augusti 1808 befann sig svenska flottan vid Hangö. Skeppet *Fäderneslandet* hade tillsammans med två andra linjeskepp och fyra briggar fått en framskjuten plats i Jungfrusund för att spärra farleden till Åbo. Huvuddelen låg vid Örön längre ut i havsbandet.

Ryska skärgårdsflottan, nyligen förstärkt med finska enheter från Sveaborg, låg öster därom på Lövfjärden. Varje natt hade ryska kanonslupar gått in i Jungfrusund och irriterat de svenska fartygen.

Den 17 augusti fattade konteramiral Nauckhoff beslut om att göra en räd med skeppsbåtar in på Lövfjärden. De finska enheterna, bland vilka även skärgårdsfregatten *Styrbjörn* befann sig, skulle återtas.

Hemmema *Styrbjörn*

Arméns flotta eller skärgårdsflottan innehöll många fartygstyper. En av de större var skärgårdsfregatten *Styrbjörn*. Hon tillhörde typen Hemmema, vilket är den finska benämningen på landskapet Tavastland.

Styrbjörn byggdes i Stockholm 1790. En modell av henne finns på Sjöhistoriska museet. Hon hade en längd på 43,8 meter, bredd 9 meter och djupgående 3,3 meter. Fartyget hade fregattrigg, men var ursprungligen riggat med sprisegel.

De 20 paren åror hanterades nerifrån det täckta batteridäcket och gav henne obetydlig fart. Typen ansågs svårmanövrerad. Fartyget hade en bestyckning av 24 st 36-pundiga (17,8 cm) kanoner och två 12-pundiga (12,3 cm) kanoner.

Skärgårdsfregatten Hemmema) Styrbjörn. Arméns flotta hade en helblå flagga utan det gula korset. Samtida modell. Sjöhistoriska museet, Stockholm

Modell av linjeskeppet Kronprins Gustav Adolf i skala 1:16. Fartyget stod modell till linjeskeppet Fäderneslandet. Marinmuseum, Karlskrona

Bemanning

Normen för en svensk besättning var 211 man, utom ekonomi- och hantverkspersonal. Fartygschefen hade kaptens grad. Dessutom fanns en löjtnant och en underlöjtnant.

Underofficerarna fördelades på överstyrman, medelsstyrman och en lots för navigeringen, medan det egentliga sjömansarbetet ombesörjdes av överskeppare och två underskeppare. Inom artilleriet fanns en styckjunkare och två sergenter samt två furirer. En timmerman är upptagen.

Till manskapet hörde fem skeppsgossar ur Arméns flotta och 36 volontärer från det värvade volontärregementet. Vidare fanns 55 båtsmän och 101 soldater. Hur stor den ryska besättningen var och hur den fördelades är okänt.

Äntringsstyrkan

På kvällen den 17 augusti 1808 klargjordes äntringsstyrkan från den svenska eskadern. Denna hade order om att överrumpla den ryska flottilj, som nyligen anlänt från Sveaborg och gått till ankars på Lövöfjärden nordost om Hangö.

Varje större fartyg hade en storbåt (barkass), som kunde ta 50 man och en slup, som rymde 30 man. En styrka på 1000 man avdelades för uppdraget, inklusive 132 soldater ur Kronobergsregementet. Det var en ansevärd styrka, som krävde 14 barkasser och 10 slupar att transportera.

Befälsförhållanden

Befälet över styrkan uppläts åt flaggkaptenen, överstelöjtnant von Krusenstierna. Underlöjtnant Peter Lillja fick befälet i *Fäderneslandets* stora slup (barkass) med 16 roddare och 34 äntergastar inklusive soldater. Den vanliga beväpningen var huggare och pistol, medan soldaterna hade musköt, bajonett och sidovapen.

Landstigningsföretag var ofta förekommande med svenska flottan, men denna form får nog räknas till de

ovanliga, i varje fall i denna omfattning. Anfallsmålen var skärgårdsfregatterna *Styrbjörn* och *Hjalmar* samt tre mindre fartyg.

Anfallet

I skymningen samlades skeppsbåtarna till utgångsläget. Där fördelades flottiljen på två kolonner med utsedda mål. Företag av detta slag krävde vana vid mörkernavigering i skärgård och att båtarna höll ihop i respektive kolonn genom känning med framförvarande. Det var två timmars rodd till fjärden.

Om överrumplingen skulle lyckas, gällde det också att eliminera allt ljud och slammer från rodden. Därför lindades årorna med tyg nedanför årlommen. Denna åtgärd förtog gnisslande och dunkande från årtullarna.

En av kolonnerna kom emellertid ifrån sin ledarbåt och anslöt av misstag till den kolonn, som skulle anfalla *Styrbjörn*. Denna miss försenade anfallet mot de andra utsedda enheterna. Det kunde därför inte slås ut samfällt, som det var tänkt. Dessutom hann fullmåne gå upp, vilket belyste skådeplatsen.

Lilljas kolonn kom rätt och bordade *Styrbjörn*. När hon överrumplades, utbröt buller och skrik, så att övriga ryska fartyg varnades och öppnade eld. I förvirringen, som uppstod, lyckades svenskarna endast äntra ett mindre fartyg.

Motståndet på *Styrbjörns* däck nedkämpades, men handgemänget fortsatte sedan nere på batteridäcket. Det tog tid, innan motståndet var helt brutet och bogsering kunde påbörjas. I mörkret och dimbankarna, som började uppstå, gick *Styrbjörn* på grund. Under beskjutningen var man tvungen att överge bytet. Samtidigt började rysarna återvända från Jungfrusund, dit de varit på väg, men alarmerats av kanondundret.

Överrumplingen hade misslyckats och flottiljen drog sig tillbaka med endast en återtagen skonertbrigg. *Styrbjörn* hade blivit illa skadad av den ryska beskjutningen och satt på grund. Här fick Lillja sin andra tapperhetsmedalj, denna gång i guld.

Resultatet

Den svenska förlusten uppgick till 28 döda och 117 sårade samt 37 saknade. En barkass blev sprängd. De ryska förlusterna uppges till 83 stupade och 98 sårade, medan två officerare och 21 man blev tillfångatagna. Ryssarna förlorade en skonertbrigg.

Dessutom sänktes tre kanonslupar och två kanonjollar med sina besättningar. Troligen blev de i mörkret av misstag mål för skärgårdsfregatten *Hjalmars* eld.

Epilog

Åren 1809-1810 var Lillja biträde till kommandanten på Kungsholmens kastell i Karlskrona, varefter han sjökommanderades. Han befordrades till löjtnant den 27 oktober 1812. Därefter kom han på nytt till sjöss, bl.a. med tjänstgöring som andre kapten på linjeskeppet *Äran*. Han deltog i kampanjen mot Norge 1814.

Peter Lillja gick iland för gott 1817. Då förestod han

Ölands 2. kompani (båtsmän) och blev 1821 chef för 1. kompaniet, en befattning som han fortfarande innehade 1832, då 66 år. Han blev kapten samma år och dog tre år senare i Kalmar.

Peter Lillja var gift med Sophia Dahlstedt, som föddes i Karlskrona 1768. Hon dog i Kalmar 1838 och ligger begravd tillsammans med maken.

Rolf Ahlin

Foto: Rolf Ahlin

Gravvården över Konungens trotjänare Peter Lillja står på Algustrums välvårdade kyrkogård. Trots sina 170 år är skriften läsbar. Hans fru Sophia, född Dahlstedt, ligger i samma grav.

PS. Det hävdas, att slaget vid Svensksund den 9 juli 1790 var flottans senaste sjöslag. Ovanstående berättelse visar, att ännu en gång var svenska flottan i strid till sjöss, dock i mycket liten omfattning jämfört med de stora slagen under svensk-ryska kriget 1788-1790. Red

NORDSTAN Shopping

■ Sveriges ledande affärscentrum | Göteborg City | 200 butiker, varuhus, restauranger och kaféer | P-hus Nordstan 2700 platser, öppet dygnet runt
Öppet mån-fre 10-19, lör 10-18, sön 11-17 | Livs mån-fre 08-21, lör 10-20, sön 10-20
Fri parkering sön 10-19 (jan-nov) | Avvikelser kan förekomma | www.nordstan.se

Långrese- jubileum

Den 9. maj i år samlades ett drygt 50-tal besättningsmedlemmar från HMS Carlskronas långresa 1983-84 och firade 25-årsjubileum i Karlskrona. Efter traditionsenlig "inmönstring" i Mönstersalen på Marinbasen följde diverse informationer om dagens flotta, nytt utbildningssystem, bildvisning från resan samt besök ombord.

Dagen avslutades med jubileumsmiddag på Sjöofficersmässan. Fartygschef under resan var Lars Thomasson och sekond var Torsten Nilsson.

Torsten Nilsson

Besättningen framför fartyget på Lindholmen. Foto: Gunnar Bergljung

Marinens Ungdomsmusikkår klara för högvakt vid Kungliga slottet

Marinens Ungdomsmusikkår från Karlskrona kommer att spela och marschera i Stockholm den 28-30 augusti. Tillsammans med Svea Livgarde ska kåren marschera från Armémuseum och genom Stockholms city. Vid slottet sker högvakt och vaktavlösning, en av Stockholms stora turisattraktioner.

Musikinspektör Olle Hermansen meddelade efter inspektionen den 10 maj, att Marinens Ungdomsmusikkår från Karlskrona blivit godkänd. Enligt Lars-Gunnar Björklund på Forsvarsmusikcentrum är det första gången i svensk historia, som en ungdomsmusikkår blir rekommenderad för detta uppdrag.

- Detta är något unikt, något historiskt!, säger en imponerad Lars-Gunnar Björklund efter inspektionen.

Enligt planerna kommer Marinens Ungdomsmusikkår att medverka tre dagar i rad. Förutom den traditionella ceremonimusiken kommer musikkåren bjuda på en parad genom Stockholm och ett figurativt program på borggården.

- För att få spela vid högvakten krävs det att man först blivit godkänd av Högkvarterets musikinspektör. Vi är nu den enda ungdomsmusikkåren i Sverige som fått detta godkännande, säger kårchefen Lise-Lotte Hjortenhammar.

Marinens Ungdomsmusikkår består av cirka 50 ungdomar från 14 till 22 år och de kommer från hela södra Sverige. Kåren arbetar tillsammans med Marinens Musikkår, som också är förlagd i Karlskrona,

När detta läses, har förhoppningsvis Marinens ungdomsmusikkår genomfört sitt ansvarsfulla uppdrag och förhoppningsvis gjort det på ett sätt, som tilltalat såväl Slottet som alla åskådare.

Underlag från Marinens ungdomsmusikkår

Kvartalets recept

Det är svamptider, så varför inte pröva en enkel svamprätt

Svamppirog (10 portioner)

2 dl vatten
50 g jäst
4 dl vetemjöl
0,5 tsk salt

Pirogdeg

150 g smör
4 ägg
8 dl vetemjöl

Fyllning

50 g schalottenlök
350 g champinjoner
50 g färsk timjan
50 g smör
1 dl vitt vin
100 g mozzarella
salt, vitpeppar

1. Sätt ugnen på 225 grader
2. Degen görs i två steg. Börja med grunddegen: Ljuma vattnet till 37 grader och lös upp jästen. Tillsätt mjölet och saltet. Arbeta grunddegen och låt den jäsa till dubbel storlek.

3. Fyllning: Ansa och hacka lök och svamp och fräs det i smör på medelvärme till vätskan kokat bort. Tillsätt vitt vin och avraspad timjan och reducera ned det till en krämig massa. Ta av från värmen och tillsätt riven mozzarella. Smaka av med salt och peppar.
4. Pirogdeg: Rör matfettet smidigt och vispa upp äggen, tillsätt detta i grunddegen. Arbeta in vetemjölet och knåda degen smidig.
5. Dela degen i tio delar. Kavla ut varje del till en tunn rundel eller oval.
6. Fördela fyllningen på varje utkavlad del, pensla lite ägg runt kanterna och vik eller rulla ihop degen kring fyllningen, placera eventuellt skarven nedåt.
7. Pensla pirogerna med ägg.
8. Grädda dem mitt i ugnen i 10 – 15 minuter, eller tills pirogerna fått fin färg.

Apropå Marinbasens placering i Karlskrona

Weinsjös karikatyrer

Riksårsmöte 2009 i backspegeln

Tredje gången gillt blev det, när Flottans Män i Västervik genomförde riksårsmötet 2009. Med erfarenhet från år 2004, skulle årets möte bli bättre, genom att vi tog till vara det bästa från detta tidigare möte. Det stora problemet i Västervik är att logera upp till 150 personer på ett ställe och att ha möten och äta inom samma område. 2004 blev det transporter från Lysingsbadet in till Bryggaren i Västervik. Detta var inte helt lyckat. Så vad göra? Logifrågan var enkel att lösa, för Lysingsbadets Camping är enda platsen, som har resurser för det antal gäster, vi räknade med. Men, möteslokal och mäss? Ett stort tält med golv föreslogs från Lysingsbadets sida. Detta förkastades av dem som var med på 1996 års riksmöte. Det regnade 1996. "Vi ska bygga ut restaurang Blå Köket", meddelade Gunnar Boman, Lysingsbadets vd. "Vi tar hand om både logi och möteslokal och det skall vara klart till den 22 maj. Jag lovar och svär", sade Gunnar Boman.

Sedan blev det bakslag i vädret och ombyggnaden fördröjdes. Oron steg. Till saken hör, att Lysingsbadet äger stugor och andra byggnader, medan restaurang "Blå

Flaggan hissas, flaggvakter Tony Wäsdig, Christer Warfvinge, Hans Lundqvist och trumpetare Ann Källstöm-Karlsson, Hemvärnets Musikkår, Kalmar Län.
Foto: Bo Nord.

Förbundsordföranden välkomsttalar. Foto: Per Nordgren

Köket" är ett fristående bolag. Skulle allt detta gå "i lås"? Det arbetades febrilt ända in i det sista för att 2009 års riksmöte skulle gå av stapeln, som planerat, bl.a. fogades golvet i toaletterna under natten till fredagen och restaurangen kunde användas till årsmötet (fast med ett nöd-rop). Så föll alla brickor på plats.

Årsmötet kunde nu genomföras enligt reglementet. Musikkårchef Tomas Åstrand "lånade" ut en av trumpetarna i Hemvärnets Musikkår, Kalmar Län, Ann Källström Karlsson. Hon blåste flaggan upp och ner och när hederstecknen hade delats ut, blåste Ann fanfarer för mottagarna. Flottans Mäns Sångarlag sjöng sina halarvisor. Dansen efter festbanketten kunde genomföras med orkester. Vädrets makter var både för och emot oss. Förhoppningsvis var alla "nöjda och glada" med besöket här i Västervik.

Vi, Flottans Män i Västervik, tackar alla, som besökte 2009 års Riksmöte.

Ytterligare foton från årsmötet finns på vår hemsida: www.flottansman.se/vastervik eller vår blogg fm-vastervik.blogspot.com

Bosse Nord

Ängelholmare. Foto: Per Nordgren

Följande hedersutmärkelser delades ut vid riksårsmötet 2009

Utmärkelse

FM Hedersankare nr 82
 FM Hedersankare nr 83
 FM Hedersankare nr 84
 FM Hedersankare nr 85
 SMKR Förtjänststecken i guld nr 499
 SMKR Förtjänststecken i guld nr 500
 SMKR Förtjänststecken i silver nr 126
 FM Ankarmedalj i guld nr 104
 FM Ankarmedalj i guld nr 105
 FM Ankarmedalj i guld nr 106
 FM Ankarmedalj i guld nr 107
 FM Ankarmedalj i silver nr 125
 FM Ankarmedalj i silver nr 126
 FM Ankarmedalj i silver nr 127
 FM Ankarmedalj i silver nr 128
 FM Ankarmedalj i silver nr 129
 FM Ankarmedalj i silver nr 130
 FM Ankarmedalj i silver nr 131
 FM Ankarmedalj i silver nr 132
 FM Ankarmedalj i silver nr 133
 SMKR Silverplakett
 SMKR Silverplakett
 SMKR Bronsplakett
 SMKR Bronsplakett
 SMKR Bronsplakett
 SMKR Bronsplakett
 SMKR Bronsplakett
 SMKR Bronsplakett
 SMKR Bronsplakett

Lof

Östersund
 Stockholm
 Haninge
 Västervik
 Nynäshamn
 Haninge
 Nynäshamn
 Härnösand
 Nynäshamn
 Varberg
 Västervik
 Haninge
 Haninge
 Nynäshamn
 Nynäshamn
 Nynäshamn
 Västervik
 Västervik
 Västervik
 Västervik
 Norrtälje
 Norrtälje
 Haninge
 Haninge
 Haninge
 Norrtälje
 Norrtälje
 Norrtälje
 Norrtälje
 Norrtälje

Namn

Jan Wikberg
 Örjan Sterner
 Jan Erik Bergsten
 Carl-Erik Edström
 Bo Schagerberg
 Lars Engvall
 Rune Stang
 Åke Semb
 Hans Martinelle
 Carl-Axel Sjöberg
 Rolf Grönberg
 Inge Jaxvall
 Pentii Sandén
 Karl-Erik Hedberg
 Kent Hermansson
 Eron Wersén
 Karl-Erik Johansson
 Bo Nord
 Åke Revelj
 Lars-Olof Svensson
 Georg Södergren
 Kurt Wagsjö
 Jan-Hardy Abrahamsson
 Gösta Håxell
 Stig Bengtsson
 Lars Åke Larsson
 Tomas Ståhle
 Lars Krüger
 Bo-Erik Lind

Hedersankare utdelas, närmast kameran Carl-Erik Edström, ordförande i Flottans Män, Västervik. Foto: Bo Nord.

Nya och Gamla Hedersankare. Foto: Bo Nord.

Kväll på Lysängsbadet. Foto: Per Nordgren

Julhälsningar

Glöm ej att skicka in en julhälsning, som kommer att införas i nr 4. Hälsningen kostar 40 kr för medlem och 80 kr för förening och sätts in på plusgiro 588 19 - 4 före den 10 november.

Lennart Bresell
 Kansliet

Födelsedagar Vi hyllar

106 år född den

13-12 1903 Sven Hedberg HALMSTAD

95 år född den

14-10 1914 Marindirektör Harald Lundqvist V FRÖLUNDA

31-10 1914 Köpman Eric Axelsson PARIS

90 år född den

3-10 1919 Kommendörkapten Åke Silander STOCKHOLM

5-10 1919 Kommendörkapten Gunnar Hallin KÖPINGSVIK

16-10 1919 Reparatör Karl Hallberg LYSEKIL

25-10 1919 Sjökapten Sven Linnell VÄSTERHANINGE

19-11 1919 Flygnavigatör Anders Yderborgh BROMMA

2-12 1919 Förste byråingenjör Artur Rynell GÄVLE

85 år född den

1-10 1924 fd Byråchef Bengt Forssbeck SOLLENTUNA

7-10 1924 Kommendörkapten Vilhelm Frithz DANDERYD

28-10 1924 Allan Karlsson LANDSKRONA

2-11 1924 Ingenjör Karl-Gerhard Hassel NORRKÖPING

3-11 1924 Gunnar Bergqvist V FRÖLUNDA

23-11 1924 Ambassadör Anders Forss STOCKHOLM

9-12 1924 Lantbrukare Harry Persson RONNEBY

12-12 1924 Boktryckare Nils Abrahamsson KARLSKRONA

15-12 1924 Kusttullassistent Assar Andersson HÄRNÖSAND

23-12 1924 Polisman Nils Magnusson ÅRSTA

27-12 1924 Direktör Kurt Hagbrand SKANÖR

31-12 1924 fd Kontorist Åke Persson GÖTEBORG

80 år född den

2-10 1929 Konstnär Lars-Gillis Larsson GÖTEBORG

4-10 1929 Direktör Stig Eriksson NORRKÖPING

7-10 1929 Nils Müntzing BANKERYD

10-10 1929 Ivan Pettersson KATTHAMMARSVIK

15-10 1929 Ingenjör Harry Dahl GÖTEBORG

16-10 1929 Åke Kättström PITEÅ

17-10 1929 Owe Pettersson V FRÖLUNDA

20-10 1929 Ingenjör Yngve Wallander ONSALA

23-10 1929 Alf Carlsson LYSEKIL

25-10 1929 Valentin Petersson SANDVIKEN

29-10 1929 Carl Wilhelm Westin FARSTA

30-10 1929 Kjell Svensson KARLSHAMN

3-11 1929 Sveneric Johnsson TRELLEBORG

13-11 1929 Radiokontrollör Helge Nilsson KARLSKRONA

15-11 1929 Börje Paulzon NÄSSJÖ

21-11 1929 Lars-Olof Svensson VÄSTERVIK

24-11 1929 Lennart Årstrand TROLLHÄTTAN

4-12 1929 Sixten Lindved VÄSTERVIK

8-12 1929 Sjökapten Erland von Hofsten GÖTEBORG

16-12 1929 Carl-Hugo Dahlbom TULLINGE

16-12 1929 Tuomo Miettinen LIDINGÖ

23-12 1929 Förman Karl-Gunnar Fogelström GÖTEBORG

25-12 1929 Kommendörkapten Eric Hagström LIDINGÖ

28-12 1929 Ingenjör Sture Olsson KARLSKRONA

75 år född den

2-10 1934 Trafikchaufför Stig-Ove Ohlsson LÄRBRO

3-10 1934 Kommendör Lars Norrsell GÖTEBORG

5-10 1934 Skötare Per-Olof Sörskog VÄSTERVIK

9-10 1934 Sven-Åke Hansson SIMLÅNGSDALEN

12-10 1934 Ingenjör Allan Holmgren ANGERED

21-10 1934 Arne Guntell HALMSTAD

31-10 1934 Riber Olsson DINGLE

3-11 1934 Förste radioassistent Evert Bengtsson MALMÖ

4-11 1934 Köpman Alf Pettersson RONNEBY

6-11 1934 Kommendör 1 gr Carl-Gustaf Hammarskjöld
STOCKHOLM

13-11 1934 Lennart Norell KALMAR

23-11 1934 Drifting. Thord Andersson SUNDSVALL

29-11 1934 Lennart Olsson MALMÖ

1-12 1934 Björn Römert SÖDERKÖPING

4-12 1934 Alvar Olin TRELLEBORG

14-12 1934 Direktör Lars Krokstedt STOCKHOLM

16-12 1934 Ingenjör Yngve Möller SOLNA

17-12 1934 Rune Janson ALINGSÅS

26-12 1934 Ingenjör Gunnar Lönn SÖDERKÖPING

26-12 1934 Sjöofficer Lars Sellgren HÄRNÖSAND

29-12 1934 Platschef Sixten Nilsson EKSJÖ

70 år född den

4-10 1939 Bengt Hammarlund KALMAR

5-10 1939 Ingenjör Mats Andersson SUNDSBRUK

7-10 1939 Sören Persson NORRTÄLJE

14-10 1939 Bo Svensson TRELLEBORG

15-10 1939 Börje Ryden VÄXJÖ

17-10 1939 Ingvar Övén TÄVELSÅS

25-10 1939 Fiskhandlare Sven Johansson VÄRÖBACKA

30-10 1939 Lars Trulsson TRELLEBORG

31-10 1939 Olle Jonsson KRISTDALA

5-11 1939 Roland Stengård RUDA

7-11 1939 Håkan Salander VÄNERSBORG

7-11 1939 Bengt Östman VISBY

9-11 1939 Lennart Persson ÖSTERSUND

11-11 1939 Maskinist Gunnar Angerby NYNÄSHAMN

11-11 1939 Entreprenör Kennet Johansson VARBERG

14-11 1939 Företagare Hans Persson NORRKÖPING

17-11 1939 Åke Ehrenholm ÅKERSBERGA

22-11 1939 Ingenjör Bo Nilsson SUNDSVALL

23-11 1939 Ingemar Nilsson SÄTILA

24-11 1939 Bertil Andersson ÄNGELHOLM

6-12 1939 Produktionschef Carl-Erik Edström VÄSTERVIK

10-12 1939 Robert Brodin STOCKHOLM

11-12 1939 Ombudsman Bo Carlzon VALBO

14-12 1939 Ingenjör Curt Andersson HÄRNÖSAND

15-12 1939 Rolf Olof Granlund SKÖNDAL

19-12 1939 Produktionsledare Jan Olof Eriksson SUNDSVALL

23-12 1939 Överstelöjtnant Olle Melin LYCKEBY

25-12 1939 Olov Hellberg NYNÄSHAMN

25-12 1939 Rune Nicklasson KALMAR

26-12 1939 Löjtnant Björn Ahlman NYNÄSHAMN

65 år född den

1-10 1944 Lennarth Falck TRENSUM

3-10 1944 Anders Bergström VÄRNAMO

9-10 1944 Kamrer Jan-Erik Pott SLITE

13-10 1944 Hans Lilje VEJBYSTRAND

21-10 1944 Henrik Forssell KARLSKRONA

21-10 1944 Percy Franzén LJUNGSBRO

21-10 1944 Kurt Persson VÄRÖBACKA

24-10 1944 Avdelningsdirektör Leif Eriksson SALTSJÖ-BOO

29-10 1944 Tommy Johansson KVISSLEBY

5-11 1944 Sune Johannesson HALMSTAD

7-11 1944 Lars-Erik Blomqvist LYCKEBY

11-11 1944 Hans-Christian Grusell LYSEKIL

12-11 1944 Kommendör Sune Birke NACKA

18-11 1944 Ingenjör Peter Sköldbring KOLMÅRDEN

19-11 1944 Linjearbetare Stig-Arne Lanzén VÄRÖBACKA

21-11 1944 Bengt-Åke Svensson LYCKEBY
 22-11 1944 Lars-Gunnar Nilsson GEMLA
 25-11 1944 Per Olov Carlsson NORRTÄLJE
 26-11 1944 Jan-Olof Roskvist KALMAR
 27-11 1944 Åkare Sven-Gunnar Svensson RÖNNINGE
 28-11 1944 Sonny Hilding TRELLEBORG
 28-11 1944 Mats Schröder KOLMÅRDEN
 29-11 1944 Rolf Skoglund RAMVIK
 3-12 1944 Fotograf Carl-Axel Fridolf ÄLTA
 5-12 1944 Anders Wiss TORSBY
 6-12 1944 Kjell Blomberg HÄRNÖSAND
 6-12 1944 Operatör Hasse Nilsson LYSEKIL
 7-12 1944 Brandman Birger Svensson JÄRFÄLLA
 10-12 1944 Anita Hylander NORRTÄLJE
 11-12 1944 Kjell Johansen NYNÄSHAMN
 13-12 1944 Bo-Inge Andersson KARLSKRONA
 13-12 1944 Fiskare Göran Gunnarsson TRÄSLÖVSLÄGE
 14-12 1944 Örlogskapten Ingvar Karlsson-Parra PIIKKIÖ
 16-12 1944 Alf Karlsson VÄSTERVIK
 16-12 1944 Sjökapten Carl-Göran Lindwall LYSEKIL
 24-12 1944 Major Lars Herrstedt MALMÖ

60 år född den

30-10 1949 Lars Karlsson HÄRNÖSAND
 3-11 1949 PO Andersson SALTSJÖBADEN
 9-11 1949 Lars Jonsson SÖDERTÄLJE
 23-11 1949 Lars Elmberg KARLSHAMN
 28-11 1949 Lars-Gunnar Lindberg LYSEKIL
 1-12 1949 Anders Näslund HÄRNÖSAND
 4-12 1949 Mikael Hamstedt FÄRÖSUND
 12-12 1949 Kenth Ackrell VÄSTERVIK
 29-12 1949 Hans von Konow VÄSTERHANINGE

50 år född den

8-11 1959 Franckie Landhager TRELLEBORG
 15-11 1959 Magnus Bergman HÄRNÖSAND
 6-12 1959 Sven-Olof Pihl LANDVETTER
 8-12 1959 Örlogskapten Marcus Greigård VAXHOLM

40 år född den

6-11 1969 Mikael Eklund SOLLENTUNA

30 år född den

23-10 1979 Johan Sjöstedt STOCKHOLM

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Göteborg

Hans-Olof Bernhardsson
 Thomas Westlund

Halmstad

Anders Fajersson
 Karl Gustav Johansson
 Jouni Nevalainen

Karlskrona

Lars Rohdin

Malmö

Christer Wessman

Norrtälje

Christer Ander
 Bertil Jemseby
 Claes Lundqvist
 Gunnar Sundqvist

Lysekil

Love Strömberg

Varberg

Lars-Erik Rydberg

Växjö

Lennart Friberg

Ängelholm

Andreas Backman
 Tore Carlsson
 SvenBertil Niklasson

Norrköping

Benny Björkman

Trelleborg

Nils-Erik Olsson
Stockholm
 Fredrik Rosengren
 Håkan Lövgren

Avlidna kamrater

fd Ombudsman Eiler Bjärkell NORRTÄLJE
 Född den 16 september 1922 Avliden den 13 juni 2009

Gunnar Carlsson NORRKÖPING
 Född den 10 december 1940 Avliden den 24 juli 2009

Henry Engdahl GÖTEBORG
 Född den 15 oktober 1927 Avliden den 28 juli 2009

Bo Granström LAHOLM
 Född den 29 maj 1920 Avliden den 14 januari 2009

Driftsingenjör Gunnar Hoas J-son VISBY
 Född den 1 juli 1930 Avliden den 24 maj 2009

Löjtnant Curt Refwelin NÄTTRABY
 Född den 17 januari 1927 Avliden den 31 juli 2009

Värmeverkschef Herbert Ronthén LINKÖPING
 Född den 27 april 1918 Avliden den 10 maj 2009

Sven Schyllert TRELLEBORG
 Född den 17 oktober 1947 Avliden den 4 juli 2009

**Hedra våra avlidna kamraters
 minne med en gåva till Flottans**

Män.

Pg 5 88 19-4.

**Efter Din betalning sänder FM
 kansli blanketten till de sörjande.**

Sail Karlskrona

Marinen bjöd på uppvisning i Karlskrona

I samband med Karlskronas 300-årsjubileum 1980 var staden värd för en etapp av Tall Ship Race. Då var hamnen fylld av segelfartyg från hela världen. Ytterligare 3 gånger har tävlingen haft Karlskrona som etappmål. I Karlskrona har arrangementet gått under benämningen "Sail Karlskrona)..

Detta Sail Karlskrona återkommer för övrigt varje år i augusti, men har fått mer och mer karaktären av en hamnfest, där de stora seglande fartygen uteblivit. Nu är det mat, krims-krams och tivoli, som dominerar.

Men i år räddades arrangementet, genom att Marinen, Hemvärnet, Sjövärmnet, Värnpliktsverket m.fl. var på plats, visade fartyg och spred information, inte minst kring kommande rekrytering i och med att värnpliktsystemet avskaffas och kontraktsanställning gäller.

Självklart var det fartygen, som lockade flest besökare och det var alltid kö i samband med de besökstider, som gällde.

Bildsviten visar lite av de fartyg, som visades och lite övrigt kring verksamheten dagarna 12 – 16 augusti.

Det är bara att nära en dröm, att ännu en gång få vara etappmål i Tall Ship race och på nytt få uppleva hamnen i Karlskrona fylld av seglande fartyg.

Olle Melin

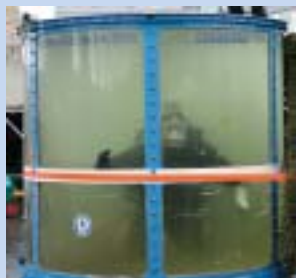

Foto: Olle Melin

Rödjakaruppvisning

En "gamla" bilkårist, Ulla Melin, vid en av Hemvärnets terrängbil 11 tillsammans med väninnan Gunnel Lindeborg

Korvetten Visby

Röjdykfartyget Sturkö

Ubåten Uppland rönt stort intresse hos allmänheten

Skolfartyget Arcturus

Lokalföreningarna informerar

Region Mitt

Norrköping

Efter ett lyckat julbord 2008 inleddes vårsäsongen 2009 i januari med föredrag av vår medlem Anders Gustavsson om sin resa till Sydamerika, närmare bestämt Manaus. En intressant bildvisning ingick, bl.a. hur det såg ut i Amazonas.

Vid februarimötet visade och demonstrerade Christer Cederberg och Per Jonsson ång- och värmemaskiner, där Per hade tillverkat en liten modell av en stirlingmotor.

Årsmötet i mars var raskt klubbade av Nils Borin. Efterföljande måltid var en riktig gourmetmiddag, tillagad av kamraterna Klas Horndahl, Christer Cederberg, Per Söderström och Leif Lierfeldt.

Vid majmötet var försäkringsfrågor det stora ämnet. Inbjudne Duncan Nordström och vår egen medlem Björne Kolvik höll i trådarna och besvarade alla frågor.

Vid grabbkvällen i juni bjöds på SOS.

Vi vill påminna om den förestående resan med Birka Paradise och julbord, som blir istället för vårt traditionella firande. Vi avreser med buss från Norrköping måndagen den 30 november 2009 med återkomst tisdagen den 1 december. Anmälan kan ske till styrelsen.

Jan Knutsson

Stockholm

Stora Tratten 2009

I år har Stora Tratten fått en ny Trattenkommitté bestående av åtta personer, där Arne Keller är sammankallande. Vårt mål har varit att bygga en ny bastubrygga med tillhörande stega samt att lägga större vikt på driften och underhållet på stugorna. Men redan vid öppningshelgen, som inföll i samband med Kristi Himmelsfärdshelgen, reviderades planerna direkt, eftersom en objuden gäst använt Maj på Malö som sin och familjs bostad. Den objudne, jag talar om, är en mink, som i kutterspånen i golvet haft en behaglig fristad, en fristad som vi direkt fick ta tag i genom att bryta upp hela golvet och rensa bort alla gädd- och övriga fiskkadaver samt sanera bärlinor, innan vi kunde bygga ett nytt golv i stugan.

Innan midsommar hann vi även få färdigt den nödvändiga bastubryggan, vilken vi får hoppas isen lämnar ifred under kommande vintrar.

Midsommar firades traditionsenligt med silllunch, resning och dans runt midsommarstången, varefter Flottans Män bjöd alla på kaffe/saft och jordgubbstårter och till kvällen startades grillarna.

Sommaren har så här långt bjudit bra och växlande väder och sex stycken holmvårdar delar på sommaren och ser till att gästerna trivs. Beläggningen i stugorna har varit god och även hamnen har varit välbesökt. Det har tyvärr visat sig, att båtarna blir större och större med åren, så med anledning därav har vi fått avvisa några stora båtar i sommar och Trattenkommittén har diskuterat att sätta en övre gräns på 35 fot och endast i undantagsfall ta in större båtar, bland annat av säkerhetsskäl

Per Öhrnell och Arne Keller

Sommarens Qi Gong på Stora Tratten vecka 29.

Det var ömsom sol och ömsom regn, när vi gjorde Qi Gong vid midsommarstången. När det regnade var vi i klubbhuset med tända ljus. Det var så mysigt. Tack Bosse Johansson för att du fanns på Tratten denna vecka och kunde vara "ljudtekniker", då min cd-spelare strejkade och ett varmt tack till er, som var med. Det är alltid lika spännande varje år och se hur många, som kommer med på träningen och som jag sagt tidigare, alla är välkomna att prova på. Ingen förkunskap behövs, man gör så gott man kan efter vars och ens förmåga. Jag önskar alla en skön höst och hoppas på återseende nästa sommar.

Med vänlig hälsning
Maud Biärsjö

Skeppsholmsdagen

I år arrangeras Skeppsholmsdagen söndagen den 13 september kl 11.00-17.00. Program erhålls vid Skeppsholmsbron. Saxat ur programmet: Flottans Män deltar med informationstält

och kasttågstävlan i miniformat (fina priser) vid Östra brobänken. Guidad vandring i den marina miljön med start vid Skeppsholmsbron kl 12.00 (gratis för Flottans Män). Blåsorkester från Nynäshamns kulturskola underhåller. Kungl. Flottans Angasarballet spelar och sjunger marin gladjazz vid Östra Brobänken. Besök av ett stort antal fartyg från flottan från förr och nu.

Läs vidare på www.skeppsholmsdagen.se

Ärtmiddag

Vi äter vår ärtmiddag torsdagen den 8 oktober på Blasieholmens Restaurant på Blasieholmsgatan 4C. Den ligger i närheten av vårt kansli. Vi börjar klockan 17.30 med att lyssna till ett intressant föredrag i ett marint ämne. Sedan intar vi ärtmiddagen, som består av ärtsoppa, pannkaka och ett glas punsch. Priset för detta är 200 kronor, som inbetalas på postgirokonto 35 80 22-2 senast onsdagen den 30 september.

1:a advent

Vi håller vår traditionella 1:a adventsgudstjänst söndagen den 29 november i Djurgårdskyrkan. Kyrkan ligger på Djurgårdsvägen 74, från Djurgårdsbron räknat straxt efter Allmänna Gränd. Dit åker man med buss 47 och går av vid hållplatsen Konsthallen/Gröna Lund. Tidpunkten är ännu inte bestämd, men kansliet lämnar uppgift om detta. Kansliet har öppettid på tisdagar klockan 12 – 16. Telefon: 08-611 1011.

Lille Jul

I år firar vi, liksom förra året, Lille Jul till sjöss. Vi åker med Cinderella på kvällen fredagen den 4 december till Mariehamn och kommer tillbaka på lördagsmorgonen. Vi gör samling i Viking Line-terminalen klockan 16.30 för embarkering. På kvällen äter vi middag i egen matsal. Därefter samlas vi i baren för dans och glatt umgänge. Vi är åter till kaj på lördagen klockan 15.30. Priset för årets Lille Jul har vi ännu inte kunnat bestämma, men om du ringer till kansliet, kan du få uppgift om detta.

Lars Biärsjö

Region Syd

Kristianstad

Den årliga utflykten ägde rum den 13 juni. Ett 20-tal deltagare åkte buss till Karlskrona och där på Fisktorget embarkerades turistsbåten *Gåsefjärden*, för en tvåtimmars skärgårdstur. Efter turen besöktes Marinmuseum och vid återkomsten till Kristianstad vid 1600-tiden, var det dags att önska varandra "En glad sommar"!

Vid riksårsmötet i maj representerades föreningen av 4 medlemmar, som fick vara med om en trevligt genomförd tillställning. Tyvärr har Riks och liknande evenemang en tendens att ta hårt i börsen även för medföljande. Lite gnäll, men ändå ett stort tack!

Vid styrelsemötet den 5 augusti spikade vi höstens program, som då innehåller,
- 10 september, föredrag av kommandörkapten Fredrik Folbert om "Ubåt i Västerled".

- 17 oktober, då det av tradition är ålagille. I år kallar vi det dock för ålafest. Vi bjuder på stekt ål, potatismos, äppelkaka och kaffe. Anmälan denna gång är absolut bindande!

- 19 november, då vår medlem Nils-Olof berättar om Kristianstads tillkomst 1614 och dess senare historia.

- 9 december, firar vi vesper med FOS i Nosaby kyrka följt av kaffe i Soldathemmet.

- 12 december slutligen, avslutar vi året med julbord, tillagat av våra duktiga damer. Det är oslagbart till smak och pris.

Lennart Fredriksson

Trelleborg

Sedan förra utgåvan av FM Tidskrift kan vi från Trelleborgs horisont rapportera, att direktör Per A Sjöberger från Sveriges Redarförening varit på besök som gästföreläsare den 4 juni. Han berättade om sjöfartssituationen i allmänhet och den svenska handelsflottan samt även om pågående rekryteringskampanj, som har till syfte att intressera fler för sjömansyrket.

Den inplanerade "danskträffen" med Bröndby Marieförening den 13 juni, fick ställas in i sista stund, eftersom danskarna anmälde förhinder på grund av sjukdom.

Sommaren stora händelse i Trelleborg har varit 100-årsfirandet av "Kungsleden" Trelleborg-Sassnitz. (Se särskild artikel i denna tidning!)

Slutligen måste man också konstatera, att många medlemmarna i Flottans Män, Trelleborg, har på ett eller annat sätt an-

Kjell Göransson, en pigg 60-åring, båtsman vid Scandlines MS Trelleborg

knytning till hamnen och färjorna. Det finns några medlemmar, som fortfarande har sin arbetsplats i färjorna eller i hamnen.

En av dessa är Kjell Göransson. Kjell kommer från en familj, som på såväl faders- som modersidan bestod av båtbyggare och fiskare. Han har varit anställd vid färjorna sedan 1970. På den tiden hette arbetsgivaren Statens Järnvägar. Kjell, som sedan 10 år är båtsman ombord i *MS Trelleborg*, har tjänstgjort på färjorna *Starke*, *Götaland*, *Malmöhus*, *Trelleborg 1 Drottningen* samt *Skåne 1*. När Stenakoncernen via sitt bolag Scandlines övertog fartyg och trafiken följde Kjell med.

Han har nu uppnått den aktningsvärda åldern av 60 år och kan gå i pension i höst, om han så vill. För oss i Flottans Män i Trelleborg är Kjell en typisk gammal trelleborgare, som har sitt arbete vid färjor och hamn och med fiske och båtar som fritidsintresse. I detta sammanhanget skall heller inte förglömmas, att han lägger ner en stor del av sin fritid på att bidra till FM Trelleborgs verksamhet och utveckling. Det passar ju honom utmärkt, eftersom han är ombord en vecka och har en vecka ledigt.

Vi från Flottans Män i Trelleborg vill också passa på att önska Kjell lycka till på 60-årsdagen. Denna infaller 22 september 2009. Han lär vara bortrest? Helsike!

Med vänliga hälsningar från Flottans Män Trelleborg

Åke Jönsson

Västervik

Riksårsmötet är genomfört och vi Flottans Män i Västervik har återgått till normal "formering". Det mesta av tiden sedan sista

krönikan blev av naturliga skäl ägnat helt och fullt till att få riksårsmötet av stapeln. Men vi har också haft klubbafnär och styrelsemöten.

Julbordet, som avslutade 2008 års arbete, avåts på Segelsällskapet Vikingarnas Klubblokal under "fröjd och gamman". Lucia hade fått fel på GPS-en och navigerat helt fel och jag har inte i skrivande stund hört, var hon landat. Kanske ute på ön Blå Jungfrun? Det lär finnas en hel del damer där nu och då och kring påsk syns de som stjärnskott sydost över om skärtorsdagsnatten.

2009 började med slutfasen för riksårsmötet. Men den 19 januari hade vi klubbafnaton och kvällens gäst var Västerviks hamnkaptän Carl-Johan Carlstedt. Han redogjorde på ett lysande sätt hamnföretaget VLIs arbete inom Västerviks hamn och godstrafiken till och från hamnen. Med diabilider illustrerade Carl-Johan sitt föredrag, om hur hamnen utvecklats under de år, som VLI administrerat godstrafiken via hamnen. Carl-Johan, hade länge tvekat med att besöka oss. "Jag är ingen talare", sade han, men det blev en mycket underhållande kväll.

Med "5 ton" års erfarenhet av Västerviksrevyn kom primus motor Arne Meijer till oss i februari. Arne delgav oss sitt och revygängets arbete med att bygga upp en Nyårsrevy. Man kan säga, att det är en balansgång på slak lina. Vad är gångbart i Västervik för Västervikspubliken? Men intresset var stort, när vi fick veta bakgrunden till en del revynummer, som vi funderat över under årens lopp. Vi väntar med spänning på, vad Arne och kompani har "kokat ihop" till revyn 2010.

I mars hade vi årsmöte och då brukar det vara "ordet fritt". Då kommer anekdoterna fram, med kommer Du ihåg honom eller honom och så ger den ena historien den andra. Nyheter från årsmötet är, att Hans Lundqvist efterträtt Per Andersson som kassaförvaltare.

Sven-Åke Lindblad, pensionerad "nyhetsankare" på Västerviks Tidningen kom till klubbstugan i april. Sven-Åke är en känd profil här i Västervik med omnejd, sportjournalist, testföreläsare med mera. Ingen speed-way här i Västervik, utan att Sven-Åke är där och detta gäller också fotboll eller någon annan sport.

Vårens arbetstermin avslutades med sedvanlig Skärgårdslunch. I år var vi ute på Östra Skälö, en skärgårdsrestaurang, som ligger i vattenbrynet, så närmare havet går det knappast att komma. Vårt Sångarlag har varit på besök i kommunens äldreboende och underhållit med sång och musik. Som vanligt, får man väl säga, så inledde Sångarlaget sommarens aktiviteter i stadsparken, där "Rönnerdal" plötsligt kom på ett "skuttande" besök (det var kallt om benen). Sedan sjöng kören nationalsången på en speed-

way match i juni och i pausen sjöng vi våra sjömansvisor.

Juli månads Hasselö rodd med tillhörande skärgårdsmarknad är som klippt och skuren för Sångarlaget. Festligheterna avslutas med Rågödagen och naturligtvis är Flottans Mäns Sångarlag närvarande, i år utökad med en "doa-kör", alla till förtjusning. Snart börjar "oxveckorna", som min gamla morfar sa en gång i tiden, d.v.s. höstens arbete fram till jul och det är faktiskt bara fyra månader dit. Det kanske blir det en sträng vinter i år, för det är mycket rönnbär i markerna och enligt bondepraktikan hör detta ihop. Men än så länge skiner solen och badvattnet är varmt, så varför tänka på vintern nu. Brittssommaren kommer ju före.

Besök gärna vår blogg:

fm-vastervik.blogspot.com

eller www.flottansman.se/vastervik.

Med hälsningar från Västervik

Bosse Nord.

Växjö

Sommaren lider mot sitt slut. En sommar som vanligt innehöll både sol och regn. Läste häromdagen, att Växjö hade avancerat en placering i "solligan", nämligen från sista till näst sista plats. Här några rader om vad vi sysslade med under våren och försommaren

Ogräset växer, dammet hopar sig, så lördagen den 16 maj var det dags för den årliga värstadsningen i och utanför Marinstugan.

Kjell, Gunnar, Conny, Hans, Leif, Sten, Holger och Anders samlades och dammsög och vaskade golv, putsade fönster, skyfflade och krattade gångar m m. Som lön för mödan efter avslutat arbete, intogs en gemensam silllunch.

Den 6 juni firades nationaldagen. Som traditionen bjuder firades denna under högtidliga och värdiga former i Marinstugan. Vädret var godkänt och de 24 deltagarna kunde njuta av klubbmästarnas nypotatis med sill i olika former åtföljt av kaffe och jordgubbstårter.

Vår näst äldste medlem, Einar Carlsson,

Flottans Mäns Sångarlag, öppnar för sommarens program i Stadsparken.

Foto: Roland Nilsson.

fyller inom kort 90 år. Lennart gratulerade och överlämnade till Einar det sedvanliga glasankaret. Så var det dags för andra dragningen i medlemslotteriet. Som verkställande utsågs Einars fru Margot. Vad gjorde hon då? Tro det om ni vill. Hon drog nämligen Einar som vinnare. Alltså ytterligare en 90 års present. Men vi andra var inte ledsna för det, utan gratulerade varmt till vinsten. Vinsten är som vanligt gratis deltagande för två personer vid valfri aktivitet vid Wilhelmshill.

Flaggan halades på föreskriven tid kl 21.00 till toner från Holger Karlssons munspel och Stefan Sandgrens trumpet. Som avslutning på ceremonin sjöngs nationalsången. Lördagen den 13 juni stod Bouleturnering med grillning i Lammhult på programmet. 13 personer hade samlats för att bli försökare erövra den åtråvärda titeln som klubbmästare i boule därmed även få en statyett föreställande en boulespelare. Under Stellan Nilssons ledning lottades deltagarna

samman i lag, som sedan spelade och slog ut varandra. När bataljen var över stod laget Gull-May Carlsson, Stellan Nilsson och Lennart Salomonsson som segrare. Sten överlämnade statyetter som bevis på deras klubbmästartitel. Nu blev ju inte vi andra lottlösa heller. Efter denna fysiska och psykiska anspänning smakade Leifs och Stens grillade fläskkarré med potatis- och grönsallad mycket bra, så även kaffe och mjuk kaka med jordgubbar och vispgrädde. Dessutom hade vi tur med vädret.

Med 13 deltagare startade tisdagen den 4 augusti höstens verksamhet med den månatliga Tisdagsträffen. Kjell Sandgren var den, som såg till att kaffe och smörgås inte saknades.

Slutligen tackar vi FM Västervik för ett väl arrangerat Riksårsmöte.

Hälsningar FM Växjö
Anders Karlsson

Region Väst

Göteborg

Vi har under våren haft den stora äran att fira två jubilarer, dels när Karlshamnssföreningen fyllde 40 år, samt då Varbergssföreningen fyllde 60 år. Vi önskar dem all lycka till på den fortsatta seglatsen.

Känsödagen blev åter en lyckad resa med många deltagare och mycket vackert väder. Jonny Stenberg tillsammans med Gustav Lundberg gör alltid, att det blir en trevlig tillställning, där god mat ingår, med de andra kamratföreningarna i Göteborg.. Riksårsmötet under maj månad i Västervik samlade tyvärr inte så många kamrater från övriga föreningar.

Vi såg fram emot Nordiska militära kamratföreningsmötet under juni månad i Karlskrona. Det blev trevliga dagar som Karlskrona garnison och Karlskrona stad hade

fyllt med mycket information och besök på Kungsholmsfort, där Olle Melin guidade. Vi besökte även Kallinge Flygflottlj, landshövdingen i Karlskrona med mera. Vi i Flottans Män hade 15 representanter av den svenska kontingenten av 60 möjliga. Ha det så bra i det sköna sensommarvädret.

Lars-Erik Wennersten

Halmstad

När detta läses, har vår förening firat, eller skall mycket snart fira, sitt 70 årsjubileum. 70 år är en lång tid, lite grand beroende ur vilket perspektiv man ser det. När föreningen bildades var t.ex. vår nu äldste medlem 36 år gammal och jag är mycket säker på, att vår yngste medlems föräldrar ännu inte sett dagens ljus. Låt oss hoppas, att det allmänt tynande intresset för föreningsliv i landet inte drabbar Flottans Män.

Semestertider till trots har det ägt rum en del aktiviteter i föreningen. Medio maj avhölls en vårfest, med bl.a. tre gäster från Kgs. Lyngby. Underhållningen ombesörjdes mestadels av Lars Höglund, känd från Radio Halland, men även "lokala förmågor" bidrog i allra högsta grad. Mat, dryck, dukning och allt annat, som skall till, höll som brukligt är, hög klass. Riksårsmötet arrangerades, på ett förtjänstfullt sätt av föreningen i Västervik. Från vår förening deltog endast undertecknad.

Nationaldagen firades enligt traditionellt mönster, men något färre medlemmar än vanligt deltog i firandet.

Söndagen den 14 juni avgick två minibusar med tillsammans 18 personer från vår förening, mot Kgs Lyngby för den årliga sommarfågelskjutningen. Efter ett som vanligt varmt välkomnande avåts lite morgonmat, innan skjutningen kom igång. Vid förra årets skjutning lyckades vi ta hem ett flertal grensegrar, men det gick inte lika bra i år. Två grensegrar bärgades tack vare skickligt skjutande Stig Karlsson och Richard de Garay. Vid nästa års skjutning blir det säkert ett annat resultat, då vi, vid den efterföljande buffén, överlämnade ett luftgevär (med något förställt sikte) som gåva. Vi hade, som vanligt, en fin dag tillsammans med våra danska vänner. Vi ser redan nu fram emot nästa års skjutning.

Flottans kavaljerer på Halmstads slott. Foto Anna Froio

Vår sånggrupp har också varit igång med diverse framträdanden, bl.a. tre allsångskvällar. Två av allsångskvällarna ägde rum i Tylösand och en tredje på borggården på Halmstad slott. Vid detta succéartade framträdande uppträdde sånggruppen för sin största publik så här långt. En konsert, tillsammans med Hemvärnets musikkår har också ägt rum i en fullsatt Snöstorps kyrka. Tiraholms fiskodling fick också besök av vår sånggrupp på den s.k. Tiraholmsdagen och det var inte första gången.

I månadsskiftet juli/augusti var det åter dags för stadens marinfestival. Något färre fartyg än tidigare anlöpte staden. Ostindiefararen Götheborg gjorde oss den äran, visserligen två dygn försenad, men ändå. För föreningens del var det mesta sig likt från tidigare festivaler. På ena sidan Nissan var Marinstugan öppen. En mycket fin modellbåtsutställning kunde beses med bl.a. modell från Länsmuseum. Modellbyggare ur FM:s egna led ställde ut ett antal vackra fartygsmodeller. Många medlemmar och an-

höriga till f.d. numera avlidna medlemmar ställde upp på många sätt med kakkbak, servering, guidning, salutskjutning, glada tillrop m.m. På andra sidan Nissans var vår sånggrupp engagerad med ett antal framträdanden i vanlig ordning. Inledningsvis hyste jag en förhoppning, att vår förening inte skall drabbas av ett tynande intresse. Om man ser tillbaks på engagemanget avseende marinfestivalen så är jag inte det minsta orolig. Ett stort tack till Er alla, ingen nämnd, ingen glömd.

För många år sedan hade FM Halmstad ett visst utbyte med marinföreningen i Kiel och ett nytt samarbete är så vackert på väg att återupptas.

Snart är det höst med kamrataftnar, höststädning och annat kul. På två av höstens kamrataftnar kommer det att handla om vår stad för cirka 50 år sedan. I oktober månads första hälft har vi vår skaldjursafton.

Vi ses i stugan

Kjell A Jönsson

Lysekil

Flottans män i Lysekil hade gjort en mobilisering för att ge eftertryck till vårt kommande 70 årsjubileum Utöver veteranerna Lenart Karlsson, Kurt Lycke samt Bernt Eskilborn var ordföranden och båda klubbmästarna med sina medföljande damer på offensiven för att inbjuda kamrater från andra föreningar till höstens jubileumsfest den 17 Oktober 2009. Detta skedde vid Riksårsmötet i Västervik. Med melodin "Inbjudan till Bohuslän", som spelades på munspel av Stig Insulán, uppmanades riksmö-

tesdeltagarna att göra ett besök i den fridfulla metropolen i västerhavet.

Från Västerviksföreningens fick vi med hem en del lärdomar till vårt kommande jubileum och hoppas att kunna erbjuda några trevliga aktiviteter utöver själva festen.

Ett besök på Laurinföreningens tändkulemotorium är planerat till Kl. 13:30, där vi kommer att få höra tonerna från HMS Tjörns maskin, som är i körbart skick dock ej i fartyget. Därutöver kommer att erbjudas besök i Havets Hus, som har flera unika arter att visa i sina akvarier.

För dem som har spänst att ta en promenad till klubbhuset kommer visning av klenoder, som skänkts eller utlånats av föreningens medlemmar eller från Marinmuseum.

Vikarvets hembygdsmuseum kommer också att vara tillgängligt efter intresseanmälan.

I mån av tillgänglighet kan besökarna få en guddad rundtur mellan de olika sevärdheterna, vilken startar från Hotell Lysekil kl 13:15. med City Tuffen af Lysekil (max 48 passagerare). En fotvandring på Stångehuvud ger en aptitstärkande promenad på ca 1,5 timmar inför kvällens skaldjursbuffé med efterföljande dans.

Dessa aktiviteter pågår fram till cirka kl. 17 Samling till Jubileumsfesten börjar kl 18:30.

Slutligt program med kostnader kommer att finnas tillgängligt från den 25 September.

Vi tar mot anmälan tom 30 september.

Bindande anmälan görs genom betalning för fest och aktiviteter senast 7 oktober 2009.

Priser:

City-tuffen	50 kr
Tändkulemuseet	20 kr
Vikarvets museum	20 kr
Havets hus	60 kr
Bankett	300 kr
Föranmälan krävs till dessa aktiviteter	
Betalning bankgiro 5550-6182	

Anmälan kan göras till:

Sekreterare: Van Carlzon
Klubbmästare: Rolf Nilsson
Rixövägen 13
Tel 0523 47144 Mobil 0702023318
454 93 BRASTAD
0523-47397 mobil 0709-38898
van@telia.com

Stig Insulan

Varberg

Först och främst en rejäl mängd beröm till kamraterna i Västervik, som ännu en gång åtagit sig värdskapet för ett riksårsmöte. Med deltagare från 19 lokalföreningar genomfördes sammankomsten föredömligt, med skaffning, logi och bankett på det vackert belägna Lysingsbadet. Tack för fina dagar och gemensam glädje. Särskilt glädjande var, att vår idoge webbmaster Carl-Axel Sjöberg välförtjänt tilldelades Flottans Mäns Ankarmedalj i guld.

Efter årslång planering har vår förening firat sin 60-åriga existens. Detta skedde i Ordensällskapet Druidernas lokaler i det anrika tullhuset i hamnen med den rymliga festsalen elegant dukad för ett 40-tal gäster och smyckad med FM-symboler och flaggspele.

Jubileumsfirandet inleddes dock i vår egen klubblokal i Tullhuset, där deltagarna hälsades välkomna med en drink, innan toastmastern bjöd till bords efter ett bestämt slag med skeppsklockan. En trappa upp väntade elegant serveringshjälp i festsal och bar och alla klädda i vita skjortor med blåkrage. På plats fanns "husbandet Goa Gubbar".

I samband med förrätten aviserade toastmastern en hälsning från HM Konungen:

Med varmt tack för vänlig hälsning sänder jag mina bästa välgångsönskningar med anledning av föreningens 60-årsjubileum den 16 maj 2009. CARL GUSTAF.

Föreningens ordförande utbringade HM Konungens skål, varefter festdeltagarna unisont sjöng Kungssången med benäget bistånd av musiken. Under den fortsatta banketten hyllades föreningen med gåvor och vackra tal, bl.a. av FM-kamrater i Göteborg

och Lysekil. Välgångsönskning och gåva kom från FM-Ängelholm och ubåtogram från Ubåtsklubben Nordkaparen i Göteborg. Dessutom förlänades föreningen ett flertal dokumenterade hälsningar och gåvor från av företrädare för specifika organisationer inom Försvarsmakten och militära kamratföreningar. Vår damklubb gratulerade och överlämnade en generös penninggåva.

Efter god mat och dryck, sång och musik begynte dansen till goda låtar från "Goa Gubbar", vars toner letade sig ut över innerhamnen genom öppna fönster, medan jubileumsnatten övergick till ny dag.

Än en gång hjärtligt tack till er alla, som på skilda vis bidrog till, att föreningens 60-årsjubileum blev både lyckosam och minnesvärd.

Flottans Män deltog traditionsenligt, när Nationaldagen firades i Söcietetsparken och lika traditionellt avslutades dagen i marin-stugan med kaffe och jordgubbsgarnerad gräddtårta à la Bodil.

Med idogt jobb av FM och Tärnor har vi under två lördagar haft öppet hus med loppmarknad i Tullhuset, där vi även frestade de besökande med kaffe och våfflor. Trots att dagarna var extra julivarma, gick ruljansen bra och gav ett hyfsat tillskott till kassan, samtidigt som vi fick två ansökningar om medlemskap i föreningen.

Nu drar vi igång höst- och vinterverksamheten med lördagskaffe och flera andra intressanta sammankomster. Ta del av programmet och besök även vår informativa hemsida: www.flottansman.se/Varberg
Med önskan om en god eftersommar och höst

Per Callenberg

Ängelholm

När denna krönika skrivs, har vi haft sommarens toppfest, vår grillfest den 7 augusti,

Från grillfesten. Från vänster Roland Wehlin, Gullan Carlsson, Nils Otto Nilsson, Karin Bengtsson plockar läckerheter från Björn Wictorins buffé

som blev en fullträff i alla bemärkelser. Cirka 40 personer, varav nästan hälften damer, avnjöt Björn Wictorins läckra grillrätter med många goda tillbehör. Tack till alla, som gjorde kvällen till årets fullträff och som avslutades med ett fyrverkeri.

Sommaren inleddes som vanligt med korum första söndagen i juli och det leddes som vanligt av vår sjömanspräst Lennart Pettersson. I samband med korumet utdelade ordförande Lars Linde förtjänststecken till Erik Andersson Vejbystrand för mångårigt medlemskap, för flitigt deltagande i våra sammankomster och för ett antal gåvor till föreningen. Erik har nyligen fyllt 90 år.

Vi har även i sommar varit inbjudna till våra vänner på andra sidan sundet, Köge Marineförening. Vi "firade", att vi förlorade ett sjöslag i Köge bukt för 300 år sedan. Så går det, när en fältmarskalk sätts att leda flottan. Vi delade ut FM hederstecken till Köges förman Jörgen Petersen. Kransnedsättning vid Monumentet, mat och trevlig samvaro ingick också.

Under juli månad har vi haft öppet i vår Kajuta under fyra tisdagar. Gratis kaffe med våfflor är alltid gott och gott mårde också vår spargris. Ett drygt 100-tal bedöms ha besökt oss. Och några nya medlemmar blev det också. En av tisdagarna fick vi besök av en skeppsgosse, Olle Sjöberg, som seglat *Najaden* 1932. Han har också varit anställd vid flottan, läst till underofficer, tjänstgjort på U 4 under kriget och senare på isbrytaren *Ymer*.

Vi har vidare varit representerade vid Riksårsmötet i Västervik och vid Nordiska Kamratföreningsmötet i Karlskrona. Där verkar det, som om de utländska fartygen är flera än de svenska.

I oktober är det vår tur att inbjudas till region västmöte. Vi gör detta i Göteborg för att minska körsträckan för de längst bort boende.

Den 12 november blir det två föredrag på Ängelholms stadsbibliotek. Örlogskapten Eva Skoog Haslum från Torekov, första kvinnliga fartygschefen i flottan, berättar

Sjömansprästen Lennart Pettersson håller korum

Från vänster förre skeppsgossen Olle Sjöberg Viken, ordförande Lars Linde, ordförande Najadens vänner John Sjölin på Najaden i Halmstad

Erik Andersson får sitt hederstecken av Lars Linde

om sin chefstid på korvetten *HMS Sundsvall* och Libanonuppdraget och därefter örlogskapten Mikael Lilja, för tillfället sekond på *HMS Stockholm*, som befinner sig i Adenviken på "piratjakt". Det finns säkert många spännande episoder att ta del av och en toppenkväll utlovas.

Den 7 dec besöker marininspektören Anders Grenstad Ängelholm och håller föredrag i Bibliotekets hörsal. Ett intressant ämne utlovas!

Slutligen, vårt julbord intar vi den 11 december kl 1900 i Kajutan. Glöm inte besöka vår hemsida, som alltid är uppdaterad.

Vi hoppas på en fin eftersommar och höst

Gunnar Gunnarson

Foto: Gunnar Gunnarson.

**MARINE SIMULATORS FOR TRAINING
IN COMPLIANCE WITH STCW'95**

TRANSAS
SETS THE STANDARD

Transas Scandinavia AB:
Datavägen 37, SE-436 32 Askim, Sweden
Tel: +46 31 69 41 80, Fax: +46 31 69 41 84
sales@transas.se, www.transas.com

www.yrkesskepparen.com

WATERMAN AB
AVSALTNING
Vattenförensning från
Gjerdalen
Över 20 års erfarenhet
säker drift & leverans

Målsången 8 38766 TÄNÖ tel 08-7325600 info@waterman.se www.waterman.se

TRÄBÅTSENTUSIAST
GÖR DET SJÄLV!
BYGGA ✦ REPARERA ✦ VÅRDA
I historisk miljö intill Marinmuseum
lär Du dig bygga, reparera och vårda träbåtar,
huvudsakligen allmogebåtar i traditionell byggt teknik

LITORINA
Tel: 0455-36 76 00

För mer info:
www.litorina.fhsk.se

Vi håller ÖPPET HUS 30maj

Sjösättning av Singaporeubåt

Foto: Peter Nilsson

Fru Teo Chee Hean, hustru till Singapores vice premiärminister och försvarsminister, namngav på tisdagen den 16 juni 2009 den första ubåten i en serie på två till Singapore. Det var den tidigare svenska ubåten *HMS Hälsingland*, som blev *RSS Archer*, vilket betyder bågskytt. Namngivningen skedde vid en högtidlig ceremoni i samband med sjösättningen på Kockums i Karlskrona. Totalt fanns cirka 300 gäster på plats från både Singapore och Sverige. Minister Teo Chee Hean tillhörde förstås hedersgästerna.

Svenska regeringens representant var statssekreterare Håkan Jevrell i försvarsdepartementet. Där fanns också statssekreterare Gunnar Wieslander på utrikesdepartementet, tidigare chef för Första ubåtsflottiljen i Karlskrona. Från Högkvarteret kom generallöjtnant Göran Mårtensson och marininspektören Anders Grenstad med fru Anja. Generaldirektör Gunnar Holmgren från Försvarets materielverk var med, liksom Blekinges landshövding Gunvor Engström och kommunalrådet i Karlskrona K-G Svenson. Försvarsutskottets ordförande Anders Karlsson fanns också på plats.

Under ceremonien spelade Marinens Hemvärnsmusikkår Blekinge under hemvärnstrumslagaren Lars Johan Svensson.

– Det är en stor dag för oss och vi är förstås stolta över det här ubåtsprojektet, som nu passerar en milstolpe, sade Kockums VD Jan-Olof Johansson. Kockums har haft goda relationer med Singapore genom

många år och det har byggts upp ett ömsesidigt förtroende länderna emellan.

– Sverige och Singapore har ett långtgående bilateralt samarbete inom försvarsområdet. Dagens ceremoni är ett kvitto på den höga kompetens och goda konkurrenskraft som försvarsindustrin i Sverige besitter, sade statssekreterare Håkan Jevrell.

Det mångåriga samarbetet ledde nyligen till att en avsiktsförklaring, ett

MoU, undertecknades mellan ST Marine i Singapore och Kockums AB. Ett gemensamt bolag ska sättas upp som ska ge support inom teknik och underhåll för Singapore Navy's ubåtsflotta.

Kockums order omfattar modernisering av två ubåtar i tidigare Västergötland-klassen, Hälsingland och Västergötland, som byggs om och utrustas med den senaste tekniken. Två besättningar utbildas samtidigt av svenska marinen.

Tidigare har 4 ubåtar i Sjölejonetklassen byggts om och fungerar nu i Singapores flotta.

Katarina Ketzenius Olle Melin

Minister Teo Chee Hean överlämnar gåva till Jan-Olof Johansson, Kockums CEO.

Champagneflaskan krossas.

Mrs Teo Chee Hean och landshövding Gunvor Engström.

Skeppsgossar anno 1875

Den här bilden är tagen av en okänd fotograf 1925 och visar en grupp av 1875 års skeppsgossar, när de i samband med sitt 50-årsjubileum den 5 september står uppställda på Kungsbron i Karlskrona. I bakgrunden syns Bastion Aurora och vid kajen ligger KA 2 legendariska passagerarbåt *Bore*.

Vilka gubbarna är på bilden framgår inte och inte heller hur många av det ursprungliga antalet från 1875, som deltar i jubileet.

Vad man särskilt fäster sig vid är den mycket prydliga och strikta klädseln. Titta på bilderna från långresejubileet på annan plats i detta nummer, så kan vi göra en jämförelse hur tiderna förändrats på 85 år.

Olle Melin

BÅTÄGARSKOLAN

Navigations- seglings- och motorbåtskurser

08-718 25 60

www.batagarskolan.se

Vi söker fler
**Seglings-
instruktörer**
kontakta oss

TMQ Autopiloter

Enkla, robusta och tillförlitliga

Flotec

Marin

Flotec Marin AB, www.flotecmarin.se, info@flotecmarin.se

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	08-571 448 51	Dagsverksgatan 14	134 65	INGARÖ	
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	
Sekreterare	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	
Kanslichef	Lennart Bresell	08-449 31 58	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	
Medlemsregister	Nils-Gösta Persson	0320-557 44	Svansjö Magerhult 6	511 93	TORSTORP	n-gpersson@swipnet.se
Infoansvarig	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster	Bengt-Olof Arnsten	063-57 93 00	Havrevägen 4 nb	831 71	ÖSTERSUND	
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se
			Öppet tisdagar 9-16			

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Wikberg.

Härnösand	Lars Sellgren	0611-196 34	Hagagatan 74	871 40	HÄRNÖSAND
Sundsvall	Bertil Graeve	060-57 97 14	Borevägen 5	860 32	FAGERVIK
Östersund	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: Örjan Sterner, Leif Kihlberg och Ove Hagström.

Gotland	Olof Berglund	0498-21 51 75	Lyegatan 22	621 43	VISBY	
Föreningslokal:	Marinstugan	0498-21 14 17	Södevägen 56 B	621 58	VISBY.	
Haninge	Lars Engvall	08-777 95 26	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	engvall.lars@telia.com
Linköping	Gunnar Feldt	0709-40 64 00	Tuvgatan 28	589 57	LINKÖPING	
Norrköping	Ove Hagström	011-23 90 15	Nygatan 55	602 34	NORRKÖPING	
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	
Norrälje	Lars Krüger	0176-23 46 41	Norrviden 1472	760 21	VÄTÖ	08276578@telia.com
Föreningslokal:	"Marinlokalen".		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Hans Martinelle	08-520 211 13	Hamngatan 7B	149 31	NYNÄSHAMN	
Stockholm	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	
Föreningslokal:	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	
Södertälje	Thomas Westerberg	08-550 344 42	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Leif Kihlberg	021-38 18 15	Antikvarievägen 4	724 81	VÄSTERÅS	vasteras@flottansman.se
Föreningslokal:	Marinlokalen	021-495 14 50	Krangatan 1	722 10	VÄSTERÅS	

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: Göte Lindberg och Rolf Svensson.

Kalmarsund	Bengt Hammarlund	0480-227 03	Drott. Margaretas väg 27A	392 45	KALMAR	
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0454-19 611	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parlhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Rolf Svensson	0455-816 80	Haglovägen 4	371 37	KARLSKRONA	
Kristianstad	Lennart Fredriksson	044-12 28 16	Hjärtebackes väg 22	291 35	KRISTIANSTAD	
Malmö	Jörgen Persson	0413-603 44	Vångavägen 9	241 32	ESLÖV	jorgen.persson.fmmalmo@telia.com
Trelleborg	Göte Lindberg	0410-401 84	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	
Västervik	Carl-Erik Edström	0490-184 20	Sjöviksgatan 2	593 42	VÄSTERVIK	
Växjö	Lennart Salomonsson	0474-330 38	Eke Solklint	360 42	BRAÅS	vaxjo@flottansman.se

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: Kjell Jönsson och Lars-Erik Wennersten.

Göteborg	Lars-Erik Wennersten	031-28 26 26	Askims kyrkväg 39	436 42	ASKIM	lars-erik@wennersten.nu
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	goteborg@flottansman.se
Halmstad	Kjell Jönsson	035-13 01 44	Norra vägen 21	302 31	HALMSTAD	
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 42	HALMSTAD	
Karlstad-Värmland	Göte Rahm	054-15 52 05	Stingsgatan 2	652 26	KARLSTAD	
Lysekil	Van Carlsson	0523-473 97	Rixövägen 13	454 93	BRÅSTAD	van.c@telia.com
Varberg	Per Callenberg	0340-422 19	Vråenvägen 21	430 10	TVÅÅKER	
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torrelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	0431-141 18	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0431-149 30.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

POSTTIDNING

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Lämna vardagen åt landkrabborna!

Tysklands-
kryss
fr **990:-**
/person

Unna dig ett tillfälligt avbrott och följ med på en Tysklandskryss!

Välj Danskryssen med svängig dansbandsmusik eller njut av spelglädjen på Gladjazzkryssen. På Lustjakten är det full fart på två dansgolv.

Längtar du efter avkoppling och tid att umgås är en Tysklandskryss den perfekta kortsemestern. Oavsett när du reser får du alltid två trevliga kvällar ombord och en heldag i Kiel. Du har tid för shopping och sover riktigt gott i våra hytter med sköna DUX-bäddar.

Lustjakten fredagar 25/9–11/12.

Danskryssen söndagar 27/9–13/12.

Gladjazzkryssen 24 sept, 29 okt, 26 nov och 10 dec.

Shoppingkryssen Gratis buss från terminalen i Kiel till Citti alla dagar utom söndag.

Läs mer och boka på www.stenaline.se/tysklandskryssar, 031-704 00 00 eller hos din lokala resebyrå. Boken avg vid pers service.

Stena Line
Making good time™

Muskövarvet AB är en del av Dockstakoncernen dit även Rindö Marine AB och Dockstavarvet AB hör. Dockstavarvet bildades 1905 och är idag ett av marknadens ledande företag avseende nybyggnation av aluminiumbåtar. Dockstavarvet exporterar numera båtar till tre kontinenter. Tillsammans av marknadens starkaste konstellationer för såväl kommersiell som för offentlig och privat sjöfart.

MUSKÖVARVET AB

Din samarbetspartner i vått och torrt

Söker du erfarenhet, kompetens och kvalitet? Då är det till Muskövarvet AB du ska vända dig! Med lång erfarenhet från allt mellan himmel och hav kan vi bland annat erbjuda följande

- Torrsättning upp till 400 ton
- Byten, service och reparationer av Motorer
- Installation, felsökning och reparationer av Elsystem
- Alla förekommande skrov och ytbehandlingsarbeten
- Vinterförvaring, wirettillverkning, kapell, rörsystem mm

Tel: 08-502 616 70
Fax: 08-502 616 80

www.muskovarvet.se

info@muskovarvet.se